

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

برنامه درسی

دوره: کارشناسی پیوسته

رشته فلسفه

بازنگری شده

گروه: علوم انسانی

براساس نامه شماره ۹۶/۱۷۸۲۷/دش مورخ ۹۶/۱۱/۰۲ شورای تحول و ارتقای علوم انسانی برنامه بازنگری شده در یکصد و چهل و ششمین جلسه شورای تحول و ارتقای علوم انسانی به تصویب رسیده است.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

برنامه آموزشی بازنگری شده دوره کارشناسی پیوسته رشته فلسفه

نام رشته: فلسفه

گرایش: -

گروه آموزشی: علوم انسانی

دوره: کارشناسی پیوسته

گروه تخصصی: فلسفه

نوع مصوبه: بازنگری

ماده ۱- با استناد نامه شماره ۹۶/۱۷۸۲۷/دش مورخ ۹۶/۱۱/۰۲ شورای تحول و ارتقای علوم انسانی و به استناد آیین نامه واگذاری اختیارات برنامه ریزی درسی مصوب جلسه شماره ۸۸۲ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۲۳ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی، برنامه بازنگری شده رشته فلسفه در یکصد و چهل و ششمین جلسه شورای تحول و ارتقای علوم انسانی به شرح زیر مورد تصویب قرار گرفت:

ماده ۲- این برنامه از تاریخ تصویب جایگزین برنامه درسی مقطع کارشناسی پیوسته رشته فلسفه مصوب نود و ششمین جلسه مورخ ۱۳۶۶/۰۷/۱۱ می باشد و برای دانشجویانی که به بعد این وارد دانشگاه می شوند لازم الاجرا می باشد.

ماده ۳- برنامه درسی مذکور در سه فصل: مشخصات کلی، جدول واحد های درسی و سرفصل دروس تنظیم شده و برای تمامی دانشگاه ها و مؤسسه های آموزش عالی و پژوهشی کشور که طبق مقررات مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری فعالیت می کنند، برای اجرا ابلاغ می شود.

ماده ۴- این برنامه درسی از شروع سال تحصیلی ۱۳۹۷-۱۳۹۸ به مدت ۵ سال قابل اجرا و پس از آن نیازمند به بازنگری می باشد.

محمدرضا آهنجیان

دبیر شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

شماره: ۹۶/۱۷۸۲۷/دش

تاریخ: ۱۳۹۶/۱۱/۰۲

پوست: ندارد

باسمه تعالی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی انقلاب فرهنگی

جناب آقای دکتر آهنجیان

مدیر کل محترم دفتر برنامه ریزی آموزش عالی

باسلام و احترام؛

برنامه و سرفصل دروس رشته «فلسفه» در مقطع کارشناسی که در صد و چهل و ششمین جلسه شورای تخصصی تحول و ارتقاء علوم انسانی به تصویب رسیده است، جهت دستور اقدامات لازم تقدیم می گردد.

دکتر سیدحمید طالب زاده

دبیر شورای تخصصی تحول و ارتقاء علوم انسانی

مشخصات کلی برنامه و سرفصل دروس

رشته فلسفه

دوره کارشناسی

کارگروه ویژه فلسفه

۱۳۹۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فصل اول

مشخصات کلی برنامه

مقدمه

قبل از تأسیس دانشگاه تهران قسمت ادبی دارالمعلمین مرکزی (۱۲۹۸ هجری) و دارالمعلمین عالی (۱۳۰۷) هم مشتمل بر دو رشته «فلسفه و ادبیات» و «تاریخ و جغرافیا» بوده است. در طرح اولیه پیشنهادی دانشگاه تهران به سال ۱۳۱۲ که توسط علی اکبر سیاسی، دکتر حسابی، دکتر رهنما و دکتر شفق تدوین و به دولت ارائه می‌شود، ساختار دانشگاه در قالب پنج دانشکده علوم معقول و منقول، علوم طبیعی و ریاضی، ادبیات و فلسفه و علوم تربیتی، طب و شعب و فروع آن، حقوق و علوم سیاسی و اقتصادی پیشنهاد می‌شود. طرحی که نهایتاً در ۸ خرداد ۱۳۱۳ به تصویب می‌رسد. در سال تحصیلی ۱۲-۱۳۱۱ رشته‌های تحصیلی فلسفه و ادبیات به دو رشته مستقل «ادبیات فارسی» و «فلسفه و علوم تربیتی» تفکیک و رشته «زبان خارجه» در همین سال و رشته «باستان شناسی» در سال ۱۳۱۴ به دانشکده اضافه می‌شود.

در این مقطع دکتر رضازاده شفق استاد تاریخ و کلیات فلسفه، و علامه محمد کاظم عصار استاد کلیات فلسفه قدیم، علامه محمد حسین فاضل تونی استاد عربی و فلسفه قدیم، دکتر هاز استاد فلسفه جدید هستند. در مهرماه سال ۱۳۱۶ نخستین دوره دکترای علوم انسانی کشور یعنی دکتری ادبیات در دانشگاه تأسیس می‌شود. در همین سال دوره دکترای فلسفه و تاریخ و جغرافیا تأسیس و اولین دوره آموزشی دکتری فلسفه و تاریخ و جغرافیای دانشگاه تهران از آذر همان سال تأسیس شد. در خرداد ماه سال ۱۳۴۱، چهار کرسی: تاریخ علوم، تاریخ فلسفه باستان، روانشناسی کودک و روانشناسی آزمایشی به کرسی‌های دانشکده ادبیات افزوده شد.

بعد از انقلاب اسلامی و به‌ویژه با سیاست‌های توسعه کمی وزارت علوم در ادوار مختلف و به‌ویژه در دهه هشتاد با گسترش کمی اعجاب‌آور دوره‌ها و گرایش‌های مختلف علوم انسانی در سراسر کشور مواجه‌ایم به گونه‌ای که رشته‌های علوم انسانی و اجتماعی در کنار رشته‌هایی چون ادبیات، الهیات و فلسفه^۱ به دلیل عدم نیاز به زیرساخت‌ها و سرمایه‌گذاری خاص، در همه نقاط کشور راه‌اندازی شده و این رشد کمی در سال‌های اخیر به توسعه دوره‌های تحصیلات تکمیلی (به ویژه دکتری) در سطوح مختلف شده است.

از همان تأسیس دانشگاه تهران و بلکه قبل از آن در دارالمعلمین فلسفه جدید غربی در کنار فلسفه قدیم (اسلامی) حضور داشته و از همان مقطع تا به امروز رشد قابل ملاحظه کمی و حتی کیفی - در برخی موارد رشد خیره‌کننده‌ای - داشته به گونه‌ای که امروز ما ۲۲ گرایش تخصصی دکتری فلسفه را داریم و نسبت به قبل از پیروزی انقلاب اسلامی رشد ۱۰ برابری داشته‌ایم. نتایج «طرح پایان‌یافته سی سال فلسفه در ایران» که در مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران تا سال ۱۳۹۰ انجام گرفته نشان از نوعی بحران - از سویی رشد کمی و توده وار دانشجویان فلسفه (حدود ۲۰ هزار دانشجو و افت کیفیت و کاهش شدید نرخ استاد به دانشجو (حدود ۱۰۰ استاد) - در وضعیت فلسفه در ایران معاصر است که این هم اکنون بعد از گذشت حدود ۴ دهه از انقلاب، رشته فلسفه و حکمت اسلامی و گرایش‌های مرتبط آن ذیل دانشکده الهیات و معارف اسلامی (در تهران، اصفهان، مشهد، شیراز، تبریز و ...) و رشته فلسفه غرب در دانشکده ادبیات و علوم انسانی تدریس می‌شود.

۱- تا پایان سال ۱۳۹۴، وزارت علوم مجوز راه‌اندازی فقط بیست و دو گرایش متنوع را در مقطع دکتری فلسفه، تصویب نموده است. این در حالی است که تا سال ۱۳۶۶ فقط یک گرایش دکتری و تا سال ۱۳۸۵ فقط ۵ گرایش وجود داشته و سهم عمده این توسعه فقط در بازه زمانی پنج سال (۱۳۸۶-۱۳۹۱) صورت گرفته است.

نخستین برنامه مصوب کارشناسی فلسفه در جلسه نود و ششم شورای عالی برنامه‌ریزی مورخ ۱۳۶۶/۷/۱۱ یعنی حدود سی سال پیش به دانشگاه‌ها ابلاغ شده و از آن زمان تاکنون مبنای آموزش فلسفه در دانشگاه‌های کشور همین برنامه بوده است (جدول دروس برنامه قدیم در ادامه آمده است). در سال ۱۳۸۸ شورای تخصصی تحول و ارتقای علوم انسانی (طبق مصوبه جلسه ۶۵۰، مورخ ۱۳۸۸/۷/۲۱، شورای عالی انقلاب فرهنگی) و طی تفاهم‌نامه با وزارت علوم در قالب ۱۵ کارگروه رشته‌های مختلف علوم انسانی مسئولیت برنامه‌ریزی آموزشی و تدوین و بازنگری سرفصل‌های علوم انسانی را برعهده گرفت.

یکی از کارگروه‌های تخصصی این شورا، کارگروه فلسفه بود که با مشارکت علمی اساتید فلسفه از دانشگاه‌های تهران، شهید بهشتی، علامه طباطبایی، امام صادق (ع)، تبریز، امام خمینی (ره) قزوین، مجمع عالی حکمت اسلامی، اصفهان و سازمان سمت کار بازنگری سرفصل‌های رشته فلسفه در مقاطع و گرایش‌های متنوع این رشته را برعهده گرفت.

کارگروه فلسفه شورای تحول با مشارکت ۱۰ عضو فعال - و بیش از ۲۰ عضو همکار مدعو از اساتید فلسفه سراسر کشور - تاکنون ۵۴ جلسه (بیش از صد ساعت) برگزار نموده و ضمن رسیدگی به نامه‌های ارجاعی دانشگاه‌ها، وزارت علوم، سازمان سنجش و ... برنامه‌های خود را در قالب سه سطح برنامه کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت دنبال کرده است. برنامه بازنگری شده - و بعضاً تاسیسی - کارشناسی فلسفه که پیش روی شماست یکی از خروجی‌های این کارگروه می‌باشد که با توجه به نقاط قوت و ضعف برنامه‌های درسی گذشته و با در نظر گرفتن تجارب دانشگاه‌های مختلف کشور و نظرخواهی از اساتید صاحب‌نظر و خبرگان این حوزه تدوین شده است. رویکرد اصلی برنامه تلفیقی از رویکردهای تاریخ محور، موضوع محور، متن محور و مسئله محور در آموزش فلسفه است (تلفیق تجارب جهانی و ملی در این حوزه) و سعی شده تا توازنی قابل دفاع در آموزش فلسفه اسلامی و غرب برقرار شود. این برنامه براساس آخرین آئین‌نامه چارچوب تدوین و و بازنگری برنامه‌های درسی مصوب وزارت علوم (۹۴/۴/۲۰) می‌باشد.

مقایسه جدول دروس برنامه مصوب قبلی (۱۳۶۶) و برنامه پیشنهادی (۱۳۹۶) که در ادامه آمده است به خوبی تغییرات جدید در برنامه‌ریزی کارشناسی فلسفه را نشان می‌دهد. تردیدی نیست که این برنامه پیشنهادی کامل و جامع نیست و از طریق نقد و نظر و پیشنهادات شما اساتید محترم فلسفه، ارتقاء خواهد یافت.

ضمناً طبق آخرین آمار ارسالی از موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی وضعیت آماری دانشجویان فلسفه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، پیام نور، موسسات آموزش عالی غیردولتی و آزاد اسلامی در مقطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری سال ۹۳-۹۲ به شرح زیر می‌باشند.

کل	آزاد اسلامی		موسسات آموزش عالی غیردولتی		پیام نور		وزارت علوم، تحقیقات و فناوری		
	فلسفه- فلسفه	فلسفه- کل	فلسفه- فلسفه	فلسفه- کل	فلسفه- فلسفه	فلسفه- کل	فلسفه- فلسفه	فلسفه- کل	
۱۱۴۳	۳	۳	۱۹۶	۲۴۰	۰	۰	۷۸۷	۹۰۰	کارشناسی
۱۲۳۷	۱۵۲	۲۱۳	۴۱	۱۱۳	۰	۱۲۱	۳۱۲	۷۹۰	کارشناسی ارشد
۵۰۷	۲۲	۹۲	۰	۰	۰	۰	۱۲۰	۴۱۵	دکتری

تعریف رشته

فلسفه، رشته‌ای علمی - دانشگاهی که از طریق مواجهه تاریخی - مفهومی با متفکران کلیدی و پرسش‌ها و مقولات بنیادین فلسفی به دانشجویان، مهارت‌های طرح پرسش، اندیشیدن، استدلال‌ورزی و تأمل بنیادین در باب هستی (وجود)، معرفت، ارزش‌ها و مسائل انضمامی را به دانشجویان منتقل می‌کند.

ضرورت و اهداف

۱. آموزش و تربیت اساتید و پژوهشگران فلسفه برای دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی (تربیت استاد و پژوهشگر فلسفه)
۲. آشنایی با مکاتب و آراء فلسفی غرب و زمینه‌سازی برای طرح مباحث مقایسه‌ای در فلسفه اسلامی و غرب و گفتگوی

میان فرهنگی

۳. روز آمد کردن منابع درسی و آموزشی فلسفه در ایران

۴. تعمیق مباحث علوم انسانی ایران معاصر از طریق توجه به بنیادهای فلسفی آن.

۵. توجه منطقی و متناسب - به دور از افراط و تفریط - به میراث فلسفی اروپایی و اسلامی .

۶. تربیت صاحب‌نظران برجسته در حوزه فلسفه

طول دوره و واحدها

مطابق آئین‌نامه دوره کارشناسی است.

شرایط ورود

مطابق ضوابط و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.

تعداد واحد	دروس
۲۲	عمومی
۲۶	پایه
۸۲	تخصصی
۱۰	اختیاری
۱۴۰	جمع

فصل دوم

جداول دروس

جدول شماره ۱. دروس پایه

پیشنیاز	تعداد ساعات			تعداد واحد			عنوان درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری		
-	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	آشنایی با کلیات و تاریخ علوم	۱
-	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	علم و تمدن در اسلام	۲
-	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	زبان انگلیسی (۱)	۳
-	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	زبان انگلیسی (۲)	۴
زبان انگلیسی (۲)	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	زبان انگلیسی (۳)	۵
-	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	زبان تخصصی عربی (۱)	۶
زبان تخصصی عربی (۱)	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	زبان تخصصی عربی (۲)	۷
-	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	آشنایی با یهودیت و مسیحیت	۸
-	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	کلیات تاریخ اروپا و آمریکا	۹
-	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	تاریخ فلسفه و ادیان شرق	۱۰
-	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	منطق قدیم (۱)	۱۱
منطق قدیم (۱)	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	منطق قدیم (۲)	۱۲
منطق قدیم	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	منطق جدید	۱۳
	۴۱۶	-	۴۱۶	۲۶	-	۲۶	جمع کل	

جدول شماره ۲. دروس تخصصی

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد			تعداد ساعات		
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع
۱	تاریخ فلسفه اسلامی (۱)	۴	-	۴	۶۴	-	۶۴
۲	تاریخ فلسفه اسلامی (۲)	۴	-	۴	۶۴	-	۶۴
۳	کلام اسلامی (۱)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۴	کلام اسلامی (۲)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۵	مباحث معرفت در فلسفه اسلامی	۴	-	۴	۶۴	-	۶۴
۶	امور عامه در فلسفه اسلامی (وجود علم النفس)	۴	-	۴	۶۴	-	۶۴
۷	الهیات بالمعنی الاخص در فلسفه اسلامی	۴	-	۴	۶۴	-	۶۴
۸	متون فلسفه مشاء	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۹	متون فلسفه اشراق	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۱۰	متون حکمت متعالیه	۴	-	۴	۶۴	-	۶۴
۱۱	عرفان اسلامی	۴	-	۴	۶۴	-	۶۴
۱۲	فلسفه اخلاق در تفکر اسلامی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۱۳	تاریخ فلسفه یونان (۱)	۴	-	۴	۶۴	-	۶۴
۱۴	تاریخ فلسفه یونان (۲)	۴	-	۴	۶۴	-	۶۴
۱۵	تاریخ فلسفه قرون وسطی و رنسانس	۴	-	۴	۶۴	-	۶۴
۱۶	تاریخ فلسفه جدید (۱)	۴	-	۴	۶۴	-	۶۴
۱۷	تاریخ فلسفه جدید (۲)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۱۸	کانت و ایده آلیسم آلمانی	۴	-	۴	۶۴	-	۶۴
۱۹	تاریخ فلسفه قرن نوزدهم	۴	-	۴	۶۴	-	۶۴
۲۰	پدیدارشناسی و فلسفه های اگزیستانس	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۲۱	فلسفه تحلیلی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۲۲	هرمنوتیک	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۲۳	فلسفه پست مدرن	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲

تفسیر متون فلسفی (۱) فلسفه یونان (افلاطون و ارسطو)	۲		۲	-	۳۲	زبان تخصصی ۳ و تاریخ فلسفه یونان ۲	۲۴
تفسیر متون فلسفی (۲) فلسفه قرون وسطی (آگوستین و آکوئیناس)	۲		۲	-	۳۲	تفسیر متون فلسفی (۱) فلسفه یونان (افلاطون و ارسطو)	۲۵
تفسیر متون فلسفی (۳) فلسفه جدید (دکارت، لایب نیتز، هیوم، کانت)	۲		۲	-	۳۲	تفسیر متون فلسفی (۲) فلسفه قرون وسطی (آگوستین و آکوئیناس)	۲۶
تفسیر متون فلسفی (۴) فلسفه معاصر (راسل، هوسرل)	۲		۲	-	۳۲	تفسیر متون فلسفی (۳) فلسفه جدید (دکارت، لایب نیتز، هیوم، کانت)	۲۷
	۲		۲	-	۳۲		۲۸
	۸۲	-	۸۲	-	۱۳۱۲		جمع کل

جدول شماره ۳. دروس اختیاری

پیشنیاز	تعداد ساعات			تعداد واحد			عنوان درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری		
-	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	روش تحقیق و مقاله نویسی با تأکید بر فلسفه	۱
-	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	فلسفه هنر	۲
-	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	پوزیتیویسم و پراگماتیسم	۳
فلسفه معاصر فرانسه	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	فلسفه معاصر فرانسه	۴
-	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	فلسفه تاریخ	۵
-	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	فلسفه سیاست	۶
-	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	کلام جدید و مسائل کلامی جدید	۷
-	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	فلسفه اخلاق در تفکر غربی	۸
-	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	فلسفه فرهنگ و اجتماع	۹
-	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	فلسفه ذهن	۱۰
-	۳۲۰	-	۳۲۰	۲۰	-	۲۰	جمع کل	

فصل سوم

سرفصل دروس

دروس پایه

دروس پیش‌نیاز: -	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: آشنایی با کلیات و تاریخ علوم
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲	
	عملی				
	نظری	الزامی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					
عنوان درس به انگلیسی: History of Science					

سرفصل‌های درس:

۱) کلیات

الف- مفهوم‌شناسی «علم».

ب- طبقه‌بندی رویکردها به تاریخ علم.

ج- فایده (فوائد) تاریخ علم.

د- مناسبات فلسفه علم و تاریخ علم (آراء پوزیتیویست‌ها، پوپر، توماس کوهن، فایرابند، مکتب ادینبورا و ...).

۲) تاریخ عمومی علم در جهان باستان (سرچشمه‌های علم در مصر، بین‌النهرین، تمدن مایا، علم مدیترانه‌ای، علم در چین، علم در هند، علم در ایران، سرشت و سرنوشت علم یونانی با تأکید بر فیثاغورین، اتمیان، افلاطون و ارسطو).

۳) تاریخ عمومی علم در دوره اسلامی و قرون وسطی (مراکز علمی جهان مقارن ظهور اسلام، دارالترجمه و نهضت ترجمه علوم از زبان‌های یونانی، سریانی، پهلوی و ...، ریاضیات، هیأت و نجوم، موسیقی، فیزیک و فن‌آوری، کیمیا و پزشکی در دوره اسلامی، مناسبات دین و علم در قرون وسطی، نهضت ترجمه لاتینی آثار یونانی و اسلامی در قرن دوازدهم میلادی، تأسیس دانشگاه‌ها در قرن سیزدهم و چهاردهم، راجر بیکن و ...).

۴) تاریخ عمومی علم از رنسانس تا سده بیستم (نقش رنسانس و نهضت اصلاح دین در تکوین علم جدید، انقلاب علمی، نسبت فلسفه طبیعی و عل تجربی، تأسیس، تکوین و توسعه علوم طبیعی (فیزیک، شیمی، زیست‌شناسی، اخترشناسی، زمین‌شناسی و ...)

و ریاضیات و پزشکی طی قرون هفدهم تا نوزدهم میلادی، با تأکید بر کارنامه علمی لئوناردو داوینچی، فرانسیس بیکن، کپلر، گالیله، دکارت، بویل، نیوتن، جان لاک، داروین و ...

۵) تاریخ علم در سده بیستم (مناسبات فلسفه و علوم طبیعی در قرن بیستم، ظهور فلسفه علم، تحولات در زیست‌شناسی و ژنتیک، زیست - فیزیک و زیست - شیمی، نظریه کوانتوم و مکانیک کوانتوم، نظریه نسبیت انیشتین، اختر - فیزیک نوین، تحولات در کیهان‌شناسی، منطق و ریاضیات و ...).

شیوه‌ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمون‌های نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

- *The Cambridge History of Science*, vols 1-5., David C. Lindberg and Michael H. Shank, Cambridge university press, 2006.
- *The Origin of the History of Science in Classical Antiquity*, L., Zhmud, , Translated from the Russian by Alexander Chernoglazov, Berlin/New York, 2006.
- *Making Modern Science: aHistorical Survey*.Chicago, Bowler, Peter J. and Iwan Rhys Morus: University of Chicago Press.2005.
- *The Scientific Revolution and the Foundations of Modern Science*, Wilbur Applebaum, Greenwood Press 2005,
- *The Rise of Scientific Europe* ,Goodman, David and Colin A. Russell, eds,
- 1500–1800. Sevenoaks, England: Hodder and Stoughton, 1991.
- *The Birth of a New Physics*, Cohen ,Norton & Company, New york, 1985.
- *Islamic Science and the Making of the European Renaissance*, G. Saliba, mCambridge (Massachusetts)/ London, 2007
- *The Scientific Revolution and the Foundations of Modern Science*, W. Applebaum, Westport, 2005.
- سرآغازهای علم در غرب(سنت علمی اروپایی در بافت فلسفی، دینی و تأسیساتی آن: از ۶۰۰ قبل از میلاد تا ۱۴۵۰ میلادی)، دیوید لیند برگ، ترجمه فریدون بدره‌ای، علمی و فرهنگی، ۱۳۷۷.
- علم در قرون وسطی (از آگوستین تا گالیله) (۲ جلد)، کرومبی، ترجمه احمد آرام، سمت، ۱۳۷۱.
- علم و تمدن در اسلام، سید حسین نصر، ترجمه احمد آرام، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۸۷.
- تاریخ علم کمبریج، کالین رنان، ترجمه حسن افشار، ۱۳۶۶
- جهان‌شناسی سنتی و علم جدید، تیتوس بورکهارت، حسن آذرکار، انتشارات حکمت، ۱۳۸۹.
- تاریخ پیدایش علم جدید، ریچارد وستفال، ترجمه عبدالحسین آذرنگ و رضا رضایی، نشر نی، ۱۳۸۷.
- تاریخ علم و فناوری، جیمز مک کلین، هرولد ذرن، ترجمه عبدالحسین آذرنگ و نگار نادری، انتشارات سخن، ۱۳۸۷
- جستارهایی در تاریخ علوم دروره اسلامی (مقالاتی از جلد ۱-۵- دانشنامه جهان اسلام)، هوشنگ اعلم، ۱۳۸۱
- سرگذشت فیزیک نوین، میشل بیرونسکی، ترجمه لطیف کاشیگر، فرهنگ معاصر، ۱۳۸۵
- علم و دین، ایان باربور، ترجمه بهاء الدین خرمشاهی، مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۸۹.
- تحلیلی از دیدگاه‌های فلسفی فیزیکدانان معاصر، دکتر مهدی گلشنی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، چ ششم، ۱۳۹۵.
- تاریخ علم در ایران (۲ جلد)، مهدی فرشاد، امیرکبیر، ۱۳۶۵.
- مجله تاریخ علم، پژوهشکده تاریخ علم دانشگاه تهران.
- مجله میراث علمی اسلام و ایران (دوفصلنامه تاریخ علوم و فناوری). مرکز پژوهشی میراث مکتوب.

دروس پیش نیاز: -	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: علم و تمدن در اسلام	
	عملی					
	نظری	پایه				تعداد ساعت: ۳۲
	عملی					
	نظری	الزامی				
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐						
عنوان درس به انگلیسی: Science and Civilization in Islam						

سرفصل درس:

- ۱- کلیات (مبانی نظری و مقدمات تاریخی، کتابشناسی)
- ۲- انتقال علوم یونانی به عالم اسلامی، نهضت ترجمه و مراکز علمی جهان اسلام
- ۳- علم‌شناسی عالمان مسلمان، روش‌شناسی علمی مسلمین و طبقه‌بندی علوم در تمدن اسلامی
- ۴- نگاهی تاریخی - مفهومی به وضع علوم در تمدن اسلامی (فلسفه، منطق، ریاضیات، نجوم و طب، تاریخ و جغرافیا، ادبیات و هنر و موسیقی)
- ۵- آشنایی با علوم اسلامی به معنای اخص (تفسیر، حدیث، فقه و اصول، کلام و اخلاق و عرفان)
- ۶- شرق‌شناسی و تمدن اسلامی (مطالعات اسلامی در غرب)
- ۷- دیدگاه‌ها در باب علت‌شناسی رشد و افول علم در تمدن اسلامی
- ۸- بازخوانی تمدن اسلامی در جهان معاصر

شیوه‌ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

- علم و تمدن در اسلام، سیدحسین نصر، ترجمه احمد آرام، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۸۶
- دانش مسلمین، محمدرضا حکیمی، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۲
- نظر متفکران اسلامی درباره طبیعت، سیدحسین نصر، ترجمه احمد آرام، شرکت سهامی خوارزمی، ۱۳۵۹
- جامعه‌شناسی رشد وافول علم در ایران دوره اسلامی، محمدامین قانع‌راد، مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور، ۱۳۸۴
- تاریخ علت شناسی انحطاط و عقب ماندگی ایرانیان و مسلمین، داریوش رحمانیان، موسسه تحقیقاتی علوم اسلامی - انسانی، ۱۳۸۲
- علوم اسلامی و نقش آن در تحولات علمی جهان، میه لی، آلدو، ترجمه محمدرضا شجاع رضوی، آستان قدس رضوی، بنیاد پژوهش های اسلامی، ۱۳۷۱.
- زندگینامه ریاضیدانان دوره اسلامی از سده سوم تا سده یازدهم هجری، ابولقاسم قربانی، مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۶۵
- تاریخ هنر اسلامی، تالیف کریستین پرایس؛ ترجمه مسعود رجب‌نیا، امیرکبیر، ۱۳۸۶
- خدمات متقابل اسلام و ایران، مرتضی مطهری، انتشارات صدرا، ۱۳۷۶
- مطالعات اسلامی در غرب، محسن الویری، انتشارات سمت، ۱۳۸۱

دروس پیش نیاز: -	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: زبان انگلیسی (۱)	
	عملی					
	نظری	پایه				تعداد ساعت: ۳۲
	عملی					
	نظری	الزامی				
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐						

عنوان درس به انگلیسی:
English Language (1)

سرفصل درس:

۱. آشنایی با مفاهیم بنیادی دستوری
۲. آشنایی با واژگان بنیادی
۳. آشنایی با شیوه‌های یادگیری لغت (صرف، اشتقاق، ریشه کلمات، حدس زدن معانی)
۴. آشنایی با شیوه‌ها و مهارت‌های گوناگون خواندن جهت درک مفاهیم عمیق‌تر و گسترده‌تر
۵. آشنایی با طرز استفاده از فرهنگ لغات

شیوه‌ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

مدرس این درس از دانشکده زبان‌های خارجی دعوت می‌شود.

دروس پیش نیاز: -	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: زبان انگلیسی (۲)	
	عملی					
	نظری	پایه				تعداد ساعت: ۳۲
	عملی					
	نظری	الزامی				
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐						
عنوان درس به انگلیسی: English philosophy Language (2)						

سرفصل دروس:

۱. آشنایی با مفاهیم پیچیده دستوری و درک مفهوم و منطق آن مفاهیم
۲. آشنایی با واژگان کاربردی لازم جهت خواندن متون تخصصی فلسفه
۳. آشنایی با پسوندها و پیشوندها، و معانی و مفاهیم و کاربرد آنها و ساختن لغات جدید

شیوه ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی/ پروژه	نوشتاری		

منابع

- John Cottingham (ed.) *Western Philosophy: An Anthology* (Oxford:Blackwell, 1996).
- Edward Craig (ed.) *The Shorter Routledge Encyclopedia of Philosophy*(London: 2005)

دروس پیش‌نیاز: زبان انگلیسی (۲)	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: زبان انگلیسی (۳)	
	عملی					
	نظری	پایه				تعداد ساعت: ۳۲
	عملی					
	نظری	الزامی				
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
عنوان درس به انگلیسی: English philosophy Language (2)						
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒						
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐						

سرفصل دروس:

۱. آشنایی با مهارت‌های پیچیده خواندن نظیر خواندن توأم با حدس زدن، خواندن استنباطی، خواندن و درک مفاهیم اصلی و خواندن تفسیری؛
۲. کاربرد فرهنگ لغات فلسفی در هر یک از انواع مختلف خواندن.

شیوه ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

- David Edmonds and Nigel Warburton (eds) *Philosophy Bites Back* (Oxford: Oxford University Press, 2012).
- Anthony Flew *A Dictionary of Philosophy* (London: Pan, 1979).
- Ted Honderich (ed.) *The Oxford Companion to Philosophy* (Oxford: Oxford University Press, 1995).

دروس پیش نیاز: -	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: زبان تخصصی عربی (۱)
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲	
	عملی				
	نظری	الزامی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					

عنوان درس به انگلیسی:
Advanced Arabic Language(1)

سرفصل درس:

۱. تعریف افعال: مجرد، مزید صحیح، معتل، معلوم، مجهول، لازم و متعدی؛
۲. ادغام-اقسام اسم، اقسام مصدر، اقسام مشتق، احکام مثنی، اقسام جمع؛
۳. معرب و انواع آن، منصرف و غیرمنصرف، فاعل، نائب فاعل، مبتدا و جزء نواسخ، مفاعیل: مفعول مطلق، مفعول به و ... منادی؛
۴. اوزان مبالغه، صفت مشبّهه، افعال تفضیل، اسم فاعل و اسم مفعول، مبنیات، اعتداد، نسبت، تصیغر؛
۵. اشتغال: تنازع، حال، مستثنی، تمیز، توابع، حرف جزء اضافه، معانی حروف؛
۶. قرائت متون عربی ۱ و ۲: منتخب بعضی از آیات قرآن، منتخب نهج البلاغه

شیوه ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

- آموزش زبان عربی، ۲ جلد، آذرتاش آذرنوش، مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۹۵
- مبادی العربیه، رشید شرتونی، ترجمه حمید محمدی، جلد ۳ و ۴، انتشارات دارالفکر، ۱۳۸۲.

دروس پیش نیاز: زبان تخصصی عربی (۱)	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: زبان تخصصی عربی (۲)	
	عملی					
	نظری	پایه				تعداد ساعت: ۳۲
	عملی					
	نظری	الزامی				
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
عنوان درس به انگلیسی: Advanced Arabic Language(2)						
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒						
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐						

سرفصل درس:

- اصطلاح‌شناسی اصطلاحات فلسفی به زبان عربی
- منتخب متون عربی فلسفه اسلامی (کتاب الحدود ابن سینا، بدایه الحکمه علامه طباطبایی)

شیوه ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

- مختارات من نصوص الفلسفه الاسلامیه، الدكتور غلامحسین ابراهیمی دینانی، الدكتور احمد احمدی، انتشارات سمت، ۱۳۸۰.
- فرهنگ اصطلاحات فلسفه اسلامی، سعید شیخ، ترجمه سعید رحیمیان، انتشارات مرکز، ۱۳۹۰

دروس پیش نیاز: -	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: آشنایی با یهودیت و مسیحیت	
	عملی					
	نظری	پایه				تعداد ساعت: ۳۲
	عملی					
	نظری	الزامی				
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒					عنوان درس به انگلیسی: Judaism and Christianity	
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐						

سرفصل‌های درس:

(۱) کلیات

الف- مفهوم‌شناسی و مصادیق «دین» و وجوه تمایز و تشابه آن با مفاهیمی چون مذهب، ملت، شریعت و ....
 ب) مفهوم‌شناسی و مصادیق ادیان ابراهیمی و وجوه تمایز و تشابه آن با ادیان ابتدایی، ادیان قدیم (مصر، بابل، یونان و روم و ..)، ادیان هندوستان (هندوئیسم، جینیسم، بودیسم، سیکسیم و ..)، ادیان چین و ژاپن (آئین کنفوسیوس، تائوئیسم، شینتو و ..)، ادیان ایران باستان (آئین مغان، دین زرتشت، میترائیسم، مانویت، آئین مزدک و ...).

ب- آشنایی با مهم‌ترین منابع مطالعات ادیان ابراهیمی.

(۲) آشنایی با یهودیت

- ۱- آشنایی با تاریخ و آموزه‌های بنیادین یهودیت (حضرت ابراهیم (ع)، حضرت اسماعیل و اسحاق (ع)، حضرت یعقوب (ع) و ...).
- ۲- حضرت موسی (ع) (بعثت، معجزات، الواح و ده فرمان و ..).
- ۳- آشنایی با تاریخ و مضامین متون مقدس یهودی (عهد عتیق، تلمود، قبلا، اعتقادات، احکام، اعیاد و ...).
- ۴- تاریخ بنی اسرائیل (عصر پادشاهان، تجزیه کشور، اسارت بابل، تجدید معبد، مبارزات یهود، ویرانی اورشلیم و آوارگی یهود، پیدایش صهیونیسم و ...).
- ۵- فرقه‌های یهودی (فریسیان، صدوقیان، سامریان، اسنیان، قارئون، دونمه و ...).

۶- تحلیل شکل‌گیری و بسط یهودیت در بستر تاریخی (دوره خاخامی - کاهنی، دوره هلنیسمی-یونان مآبی، دوره قرون وسطی، دوره اسپانیا، دوره روشنگری و دوره مدرن و ...) با تاکید بر رابطه سیاست و الهیات و نقش آن در سرنوشت تاریخی قوم یهود.

۷- آشنایی با فیلسوفان و متکلمان و عارفان یهودی (فیلون اسکندرانی و ...).

۸- مواجهه یهودیت با مدرنیته.

۲) آشنایی با مسیحیت

۱) عصر ظهور حضرت عیسی (ع)

۲) تحقیق در باب عیسی تاریخی

۳) زندگی و آموزه‌های حضرت عیسی (ع)

۴) آشنایی با تاریخ و مضامین متون مقدس مسیحی (عهد جدید - اناجیل، اعمال رسولان، نامه‌های رسولان، مکاشفه و ... - اعتبار کتاب مقدس، تثلیث و تطورات مفهومی - الاهیاتی آن، گناه، فداء، هفت آئین مقدس، اعیاد مسیحیت و ...)

۵) تاریخ مسیحیت (دوره آباء، دوره قرون وسطی، دوره نهضت اصلاح دینی، دوره مدرن و معاصر و ...)

۶) فرقه‌های مسیحی (کاتولیک، ارتدکس، پروتستان و ..)

۷) شوراها و کلیسای

۸) نهضت اصلاح دینی و پروتستان‌تیسیم

۹) آخرت‌شناسی مسیحیت

۱۰) آشنایی با فیلسوفان و متکلمان و عارفان مسیحی

۱۱) مواجهه مسیحیت با مدرنیته

شیوه ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی/ پروژه	نوشتاری		

منابع

- Encyclopedia of Religion, 15 Vols, Lindsay Jones(Editor), Macmillan Reference USA, 2004.
- تاریخ اندیشه‌های دینی، میرچالیاده، ترجمه بهزادسالکی، انتشارات نگاه ترجمه و نشر کتاب پارسه، ۱۳۹۴.
- تاریخ جامع ادیان، جان بایر ناس، ترجمه علی اصغر حکمت، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۸۳.
- تعلیم کلیسای کاتولیک، ترجمه احمدرضا مفتاح و همکاران، انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب، ۱۳۹۳.
- آشنایی با ادیان بزرگ، حسین توفیقی، انتشارات سمت و موسسه فرهنگی طه، ۱۳۸۷.

- تاریخ خداپاوری: ۴۰۰۰ سال جستجوی یهودیت، مسیحیت و اسلام، کارن آرمسترانگ، ترجمه بهالدین خرمشاهی و بهزاد سالکی، انتشارات پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۸۵.
- تجربه دینی بشر، نینیان اسمارت، ۲ جلد، ترجمه مرتضی گودرزی، محمد محمدرضایی و ابوالفضل محمودی، انتشارات سمت، ۱۳۸۹.
- یهودیت، جیکوب نیوزنر، ترجمه مسعود ادیب، نشر ادیان، ۱۳۸۹.
- فیلون اسکندرانی مؤسس فلسفه دینی، رضا گندمی نصرآبادی، انتشارات سمت و دانشگاه ادیان و مذاهب، ۱۳۹۳.
- راهنمای دین پژوهی، رابرت ای سگال، ترجمه محسن زندی و محمدحقانی فضل، انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب، ۱۳۹۴.
- جوان مسلمان و دنیای متجدد، سید حسین نصر، ترجمه مرتضی اسعدی، انتشارات طرح نو، ۱۳۷۵.
- کتاب‌شناسی گزینشی و توصیفی مطالعات ادیان، حسین حیدری، انتشارات سمت، ۱۳۸۸.

دروس پیش‌نیاز: -	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: کلیات تاریخ اروپا و آمریکا	
	عملی					
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲		عنوان درس به انگلیسی: History of European and American history
	عملی					
	نظری	الزامی				
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐						

سرفصل درس:

۱. تمدن‌های ماقبل هلنی، تمدن‌های کرت، پیدایش دولت شهرها، خصوصیات شهرهای یونانی، حکومت آتن و اسپارت؛ عصر اصلاحات در یونان؛
۲. جنگ‌های یونان و ایران، حکومت پریکلس، جنگ‌های پلوپونز، سلطه اسکندر و جهانگشایی اسکندر؛ ارزیابی تمدن و فرهنگ یونان باستان در ادوار مختلف؛ زبان، ادبیات، معتقدات و زندگی اجتماعی یونان، عصر هومر و دوران دولت شهرها.
۳. ایتالیای باستان، ادوار گوناگون حکومت‌های روم، رومیان در آسیا و آفریقا، جدال با کارتاژ، ادامه فتوحات در اروپا، فرمانروایی اگوست، مناسبات اجتماعی و اقتصادی در دو قرن نخست.
۴. پیدایش مسیحیت و تاریخ آن در قرن اول و دوم، توسعه مسیحیت، کنستانتین و وحدت امپراتوری، اوضاع امپراتوری روم پس از کنستانتین؛ پیدایش آثار انحطاط، هجوم بربرها، سقوط روم، ارزیابی تمدن و فرهنگ روم.
۵. تحولات امپراتوری بیزانس از تاسیس تا پایان عصر ژوستینین، توسعه جنگ‌های ایران و روم شرقی، پیدایش اسلام و فتوحات مسلمانان در قلمرو روم، جنگ‌های اعراب مسلمان و بیزانس در دوران بنی‌امیه و عباسیان؛ دولت‌های بیزانس پس از دوره ژوستینین، قدرت یافتن ترکان، جنگ ملازگرد، مقدمات جنگ‌های صلیبی، تصرف قسطنطنیه، ارزیابی تمدن و فرهنگ بیزانس؛
۶. معنا و مفهوم قرون وسطی، استقرار اقوام مختلف و پیدایش دولت در اروپا، فرانک‌ها، انگل و ساکسون‌ها و ژرمن‌ها و... فئودالیسم، سازمان فئودالیسم و سلسله مراتب آن (ارباب، نجبا، شوالیه‌ها، دهقانان، تعهدات سرف‌ها در برابر ارباب)
۷. جنگ‌های صلیبی، مقدمات و علل آن، تقسیم‌بندی جنگ‌های صلیبی، نتایج جنگ‌های صلیبی (اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، علمی و فرهنگی)، قرون وسطی اروپا و تمدن اسلامی، چگونگی بهره‌گیری از دانش مسلمانان
۸. کشورها و سلسله‌های اروپایی در قرون وسطی (آلمان، انگلستان، فرانسه...)، جنگ‌های صدساله و نتایج آن، حکومت مسلمانان در اسپانیا، فتح اندلس و علل پیروزی مسلمانان، نتایج فتوحات اولیه مسلمانان، پیدایش بورژوازی و

شورش علیه فئودالیسم، پایان قرون وسطی و نظرات مربوط به آن، ارزیابی فرهنگ و تمدن اروپایی در دوره قرون وسطی؛

۹. نهضت رنسانس سرآغاز قرون جدید، تجدید حیات ادبی و علمی نقش منابع و مآخذ دانشمندان ایرانی-اسلامی در این بیداری، مارتین لوتر و کالون و چالش با دستگاه پاپ و کلیسای کاتولیک، جنگ‌های مذهبی میان کاتولیک‌ها و پروتستان‌ها در برخی کشورهای مهم اروپایی، انقلاب ادبی و انقلاب هنری، انقلاب علمی از کپرنیک تا نیوتن.

۱۰. اکتشافات جغرافیایی، کشف آمریکا، جغرافیای بازرگانی و بازار مبادلات، گسترش استعمار از اوایل قرن شانزدهم، انقلاب بازرگانی، انتقال مناسبات اقتصادی از وضع محلی به شرایط جهان، انقلاب صنعتی، گسترش خطوط زمینی، تغییر ماهیت تولید محدود به تولید انبوه.

۱۱. امپراتوری مقدس روم و سرزمین‌های خاندان هابسبورگ، اسپانیا و هلند طی قرون شانزدهم و هفدهم جنگ‌های ۳۰ ساله (۱۶۴۸-۱۶۱۸)، فرانسه، انگلیس، در قرون شانزده و هفده میلادی: عصر لویی چهاردهم، انقلاب انگلیس ۱۶۶۸-۱۶۴۰؛

۱۲. تحولات روسیه در عصر پترکبیر و کاترین کبیر، اوضاع سیاسی اروپا و فرانسه در آستانه انقلاب، تحولات سیاسی فرانسه از آغاز انقلاب تا به قدرت رسیدن ناپلئون، پیامدهای انقلاب فرانسه در اروپا و واکنش کشورهای اروپایی به انقلاب فرانسه، جنگ‌های ناپلئونی و کنگره وین؛

۱۳. انقلاب‌های ۱۸۳۰ و ۱۸۴۸، پیامدهای انقلاب‌های جدید و تغییر نظام‌های حکومتی، تحولات فرانسه، انگلستان، پروس (آلمان)، ایتالیا از ۱۸۴۸ تا ۱۸۷۰، دوران صلح مسلح، بحران‌های سیاسی پیش از جنگ جهانی اول، ارزیابی تحولات اجتماعی، فرهنگی و تمدنی اروپا در قرون جدید تا جنگ جهانی اول.

شیوه ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی/ پروژه	نوشتاری		

منابع

- برآون، پیترو؛ تاریخ پیدایش غرب مسیحی: اروپا چگونه مسیحی شد سال ۲۰۰ - ۱۰۰۰ میلادی؛ ترجمه و توضیح: بهاءالدین بازرگانی گیلانی، تهران: نشر علم، ۱۳۹۴.
- بیگدلی، علی؛ تاریخ یونان و روم، تهران، دانشگاه پیام نور، ۱۳۸۵.
- بیگدلی، علی؛ تاریخ اروپا در قرون جدید، تهران، دانشگاه پیام نور، ۱۳۹۴.
- پالم، رابرت، تاریخ جهان نو (دو جلد) ترجمه ابوالقاسم طاهری، امیرکبیر، ۱۳۵۷.
- تیلی، چارلز؛ انقلاب‌های اروپایی (۱۴۹۲ - ۱۹۹۲) بررسی تحلیلی پانصد سال تاریخ سیاسی اروپا (آموزه‌های انقلاب)؛ ترجمه بهاءالدین بازرگانی گیلانی، تهران: کویر، ۱۳۸۳.
- دورانت، ویل؛ تاریخ تمدن، جلد دوم یونان، ترجمه گروه مترجمین، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۷۶.
- دورانت، ویل؛ تاریخ تمدن، جلد سوم: قیصر و مسیح، ترجمه حمید عنایت، پرویز داریوش، علی‌اصغر سروش، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۷۶.

- دورانت، ویل: تاریخ تمدن، جلد ششم: اصلاح دینی، ترجمه گروه مترجمین، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۷۶.
- دولاندلن، شارل، تاریخ جهانی، ترجمه: احمد بهمنش، تهران، دانشگاه تهران، ۱۳۷۰.
- شیخ نوری، محمدمامیر: تاریخ بیزانس، تهران، دانشگاه پیام نور، ۱۳۸۴.
- رانسیمان، استیون: جنگ‌های صلیبی، ترجمه منوچهر کاشف، تهران، بنگاه ترجمه نشر کتاب، ۱۳۶۰.
- لوگوف، ژاک؛ اروپا، مولود قرون وسطی: بررسی تاریخی فرآیند تکوین و تکامل اروپا در قرون وسطی (سده‌های ۴ تا ۱۶ میلادی): ترجمه و توضیح: بهاء‌الدین بازرگانی گیلانی، تهران: کویر، ۱۳۸۷.
- لیتل فیلد، هنری: تاریخ اروپا از سال ۱۸۱۵ به بعد، ترجمه فریده قرجه‌دافی، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۷۳.
- لطفی، نقی، علیزاده، محمدعلی: تاریخ تحولات اروپا در قرون جدید، ۱۷۸۹-۱۴۵۳، تهران، سمت، ۱۳۸۴.
- لوکاس، هنری: تاریخ تمدن، ۲ جلد، ترجمه عبدالحسین آذرنگ، تهران، موسسه کیهان، ۱۳۶۶.
- ماله، آلبر، ایزاک، ژول: تاریخ قرون وسطی، ترجمه عبدالحسین هژیر، ج ۳، تهران، سمیر، ۱۳۸۳.
- ماله، آلبر: تاریخ قرون جدید، ترجمه شادمان، تهران، دنیای کتاب، ۱۳۶۳.
- ماله، آلبر، ایزاک، ژول: تاریخ قرن هجدهم، انقلاب کبیرفرانسه و امپراتوری ناپلئون، ترجمه رشید یاسمی، تهران، امیرکبیر، ۱۳۷۹.
- موننگمری وات: تأثیر اسلام در اروپا، ترجمه یعقوب آژند، تهران، انتشارات مولی، ۱۳۷۶.
- ناس، جان: تاریخ جامع ادیان، ترجمه علی اصغر حکمت، تهران، فرانکلین، ۱۳۴۵.

دروس پیش نیاز: -	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: تاریخ فلسفه و ادیان شرق		
	عملی						
	نظری	پایه				تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: History of Eastern philosophy and religions
	عملی						
	نظری	الزامی					
	عملی						
	نظری	اختیاری					
	عملی						
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐							

سرفصل های درس:

بخش اول) کلیات

الف- تعریف و ضرورت مطالعه ی فلسفه شرق

ب- تقسیم بندی فلسفه و ادیان شرق

بخش دوم) ادیان هند

الف- مفاهیم و آموزه های هندوئیسم (سمساره- کارمه- دارمه- موکشه)

ب- متون مقدس اصلی و کلاسیک

۱- وداها

- متون چهارگانه

- خدایان ودایی

- جهان شناسی

- فرجام شناسی

۲- اوپانیشادها

- معرفت شناسی

- برهمن و آتمن

۳- حماسه ها

- راماینه

- مهابهارته

- بهگود-گیتا

ب- فلسفه جینه

۱- اهیما

۲- نظریه شناسایی

ج- فلسفه بودایی

۱- آموزه‌ها، چهار حقیقت بودایی، راه نجات

۲- شاخه‌های بودایی

- مه‌ایانه

- هیینه‌یانه

بخش سوم) ادیان خاور دور

الف- آیین دائو

۱- لائوزه

۲- جوانگزه

ب- آیین کنفوسیوس

۱- کنفوسیوس

۲- منسیوس

ج- آیین شینتو

بخش چهارم) ادیان ایرانی

الف- دین زرتشتی

ب- آیین زروانی

شیوه ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

(منابع ۱، ۲ و ۳ جامع کلیه‌ی سرفصل‌ها می‌باشند و منابع ۴ تا ۸ به سرفصل‌های تخصصی‌تر مربوط می‌شوند)

- تاریخ جامع ادیان، جان ناس، ترجمه علی اصغر حکمت، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۸۳
- تاریخ فلسفه شرق، سروپالی راداکریشنان، ج ۱، ترجمه خسرو جهانداری، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۸۲
- تجربه دینی بشر، نینیان اسمارت، جلد ۱، ترجمه مرتضی گودرزی، انتشارات سمت، ۱۳۸۸
- ادیان آسیایی، دکتر مهرداد بهار، نشر چشمه، ۱۳۹۰
- تاریخ فلسفه چین، چوجای و وینبرگ جای، ترجمه ع. پاشایی، نشر گفتار، ۱۳۶۹
- هندوئیسم، ک.م. سین، ترجمه ع. پاشایی، انتشارات فکر روز، ۱۳۷۵
- ادیان و مکتب‌های فلسفی هند، داریوش شایگان، ج ۱، انتشارات امیر کبیر، ۱۳۹۴

دروس پیش نیاز: -	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: منطق قدیم (۱)	
	عملی					
	نظری	پایه				تعداد ساعت: ۳۲
	عملی					
	نظری	الزامی				
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐						
عنوان درس به انگلیسی: Logic(1)						

سرفصل درس:

۱. ماهیت تفکر و تعریف منطق
۲. مباحث مربوط به لفظ (اقسام دلالت-اقسام لفظ)
۳. مفهوم کلی و مفهوم جزئی
۴. نسبت‌های چهارگانه بین دو مفهوم کلی
۵. کلیات خمس
۶. معرف (مطالب اساسی- اقسام تعریف- شرایط معرف- بدیهی و نظری)
۷. تعریف قضیه و تقسیمات اولیه آن
۸. تقسیمات قضیه حملی
۹. تقسیمات قضیه شرطی
۱۰. احکام یا مناسبات قضایا (تقابل عکس)

شیوه ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی/ پروژه	نوشتاری		

منابع

- منطق، محمدرضا مظفر، ترجمه انشاءالله رحمتی و مجید حمیدزاده، حکمت، ۱۳۹۴
- منطق صوری، محمد خوانساری، دانشگاه تهران، ۱۳۷۶
- منطق: معیار تفکر، سیدمحمد حکاک، سمت، ۱۳۹۴

دروس پیش‌نیاز: منطق قدیم (۱)	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: منطق قدیم (۲)	
	عملی					
	نظری	پایه				تعداد ساعت: ۳۲
	عملی					
	نظری	الزامی				
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد ☐ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار					عنوان درس به انگلیسی: Logic(2)	

سرفصل درس:

۱. تعریف و اقسام حجت
۲. اقسام صوری و مادی قیاس
۳. قیاس اقترانی حملی (شکله‌های اول و دوم و سوم- راه‌های اثبات استنتاج (رد-خلف))
۴. قیاس مرکب (موصول‌النتایج- مفصول‌النتایج)
۵. قیاس اقترانی شرطی (مؤلف از دو متصله- مؤلف از حملی و متصله- مؤلف از حملی و منفصله)
۶. قیاس استثنایی (اتصالی-انفصالی)
۷. استقراء
۸. تمثیلی
۹. مواد و مبادی قیاس
۱۰. برهان
۱۱. مغالطه

شیوه‌ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی/ پروژه	نوشتاری		

منابع

- منطق، محمدرضا مظفر، ترجمه انشاءالله رحمتی و مجید حمیدزاده، حکمت، ۱۳۹۴
- منطق صوری، محمد خوانساری، دانشگاه تهران، ۱۳۷۶
- منطق: معیار تفکر، سیدمحمد حکاک، سمت، ۱۳۹۴

دروس پیش‌نیاز: منطق قدیم	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: منطق جدید	
	عملی					
	نظری	پایه				تعداد ساعت: ۳۲
	عملی					
	نظری	الزامی				
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐						
عنوان درس به انگلیسی: Mathematical logic						

سرفصل درس :

- ۱- منطق فلسفی
۱. منطق مجموعه‌ها
۲. منطق گزاره‌ها
۳. منطق محمول‌ها
۴. منطق این‌همانی
۵. منطق مرتبه دوم

---

۶. منطق وجه (منطق موجهات)
۷. منطق زمان
۸. منطق معرفت
۹. منطق تکلیف
۱۰. منطق وجود (منطق آزاد)
۱۱. منطق ربط

---

۱۲. منطق تطبیقی

---

۱۳. منطق شرطی
۱۴. منطق چندارزشی
۱۵. منطق ابهام (فازی)

---

۱۶. منطق و زبان طبیعی
۱۷. منطق و فلسفه زبان
۱۸. منطق و متافیزیک
۱۹. منطق و الهیات

شیوه ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

- درآمدی به منطق جدید، ضیاء موحد، انتشارات علمی فرهنگی، ۱۳۶۷.
- مبانی منطق و روش شناسی، لطف الله نبوی، انتشارات دانشگاه تربیت مدرس، ۱۳۸۴.
- مبانی منطق جدید، لطف الله نبوی، انتشارات سمت، ۱۳۷۷.
- درآمدی نوبه منطق نمادین، پل تیدمن و هاوارد کپین، ترجمه رضا کبری، انتشارات دانشگاه امام صادق، ۱۳۸۳.
- منطق ریاضی، محمد اردشیر، انتشارات هرمس، ۱۳۸۴.
- منطق موجهات، ضیاء موحد، انتشارات هرمس، ۱۳۸۱.
- منطق تطبیقی، اسدالله فلاحی، انتشارات سمت، ۱۳۹۵.
- مدخل منطق صورت، غلامحسین مصاحبه، انتشارات حکمت، ۱۳۸۵.
- Handbook of Logic and Language (Johan van Benthem and Alice terMeulen 2011)
- Handbook of Mathematical Logic (Jon Barwise 1978)
- Infinitary Logic (Stanford Encyclopedia of Philosophy 2012)
- Intermediate Logic (David Bostock 1997)
- Logicism and Neologicism (Stanford Encyclopedia of Philosophy 2013)

دروس تخصصی

دروس پیش‌نیاز: -	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۴	عنوان درس به فارسی: تاریخ فلسفه اسلامی (۱)
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۶۴	
	عملی				
	نظری	الزامی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد ☐ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار					

عنوان درس به انگلیسی:
**History of Islamic
philosophy(1)**

سرفصل درس:

- ۱- فلسفه چیست؟ (معنای لغوی و کاربردهای سقراطی و ارسطویی؛ فلسفه به معنای متافیزیک؛ آشنایی با تطور معنای فلسفه در دوره جدید و معاصر)
نسبت فلسفه با سایر معارف و دانش‌ها با تأکید بر نسبت فلسفه و دین (علوم تجربی، هنر، اسطوره، عرفان، دین)
مراد از فلسفه اسلامی (موجودیت، اصالت، اهمیت و عنوان فلسفه اسلامی)
- ۲- سرچشمه‌های تفکر فلسفی در جهان اسلام
قرآن کریم (آیات حاوی استدلال)
روایات فریقین (روایات حاوی استدلال و احتجاج فلسفی مانند سخنان امامان علی، باقر، صادق، کاظم و رضا علیهم
اسلام در اثبات خدا و توحید)
آشنایی اجمالی با سنت‌های فلسفی پیش از اسلام (فلسفه هندی، فلسفه چینی، فلسفه ایرانی، فلسفه یونان)
آشنایی با نهضت‌های کلامی از جهت تأثیر بر تفکر فلسفی (معتزله، اشاعره، شیعه اسماعیلیه و امامیه)
۳. نهضت ترجمه (ترجمه متون فلسفی و مناظرات کلامی)
۴. فلسفه مشاء (نخستین فیلسوفان مسلمان و شکل‌گیری فلسفه اسلامی)
کندی (احوال و آثار، تعریف و موضوع فلسفه، توافق میان فلسفه و دین، علل اربع، اوصاف علت اول و صفت خالقیت، نظریه ابداع)
فارابی (احوال و آثار، طبقه‌بندی علوم، منطق، وحدت فلسفه و سازگاری میان دین و فلسفه، خداشناسی و نظریه تمایز وجود و ماهیت، هستی‌شناسی و نظریه عقول دهگانه، انسان‌شناسی و نظریه نبوت)
ابن سینا (احوال و آثار، موضوع فلسفه، طبقه‌بندی علوم، رابطه وجود و ماهیت در ارتباط با خداشناسی و جهان‌شناسی، نفس‌شناسی و معاد جسمانی، علم و اراده خدا، حکمت مشرقیه و دیدگاه‌های عرفانی ابن سینا)

۵. بهمنیار و منتقدان ابن سینا

غزالی (احوال و آثار شامل معرفی مقاصد الفلاسفه و تهافت الفلاسفه، نقدهای بیست گانه با تأکید بر سه نقد تکفیری) ابن رشد (احوال و آثار، نسبت فلسفه و دین، نقد ابن سینا با تأکید بر مساله تمایز وجود و ماهیت، عقل و اقسام آن، نبوت و معجزه)

۶. فلسفه اشراق

بررسی جریان‌های تاثیرگذار بر تضعیف فلسفه مشاء و شکل‌گیری فلسفه اشراق (نقد مشاء، تصوف و عرفان، کلام فلسفی اهل سنت: غزالی، فخر رازی، ایجی)، اشاره به کلام فلسفی خواجه نصیر طوسی و تاثیر آن بر تداوم فلسفه مشاء

شیخ اشراق (احوال و آثار، روش اشراقی، منطق اشراقی، مابعد الطبیعه اشراقی، علم النفس اشراقی)

شارحان فلسفه اشراق (قطب الدین شیرازی و شهرزوری)

شیوه‌ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

- شهرزوری، شمس الدین محمد. (۱۳۸۹). *کنزالحکمه، ترجمه نزهه الارواح و روضه الافراح (تاریخ العلماء)*. ترجمه ضیاءالدین درّی. تهران: بنیاد حکمت اسلامی صدرا.
- فاخوری، حنا، جر، خلیل. (۱۳۸۱). *تاریخ فلسفه در جهان اسلامی*. ترجمه عبدالمحمد آیتی. تهران: علمی و فرهنگی.
- فخری، ماجد. (۱۳۷۲). *سیر فلسفه در جهان اسلام*. ترجمه مرتضی اسعدی و دیگران، زیر نظر نصرالله پورجوادی. تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- فنایی اشکوری، محمد. (۱۳۹۴). *درآمدی بر تاریخ فلسفه اسلامی*. جلد.تالیف جمعی از نویسندگان. سازمان سمت و موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی
- قنطلی، (۱۳۷۱). *تاریخ الحکما*. به کوشش بهین دارایی. انتشارات دانشگاه تهران
- وات، مونتگمری. (۱۳۷۰). *فلسفه و کلام اسلامی*. ترجمه ابوالفضل عزتی. شرکت انتشارات علمی و فرهنگی
- شریف، م.م. (۱۳۷۰-۱۳۶۲). *تاریخ فلسفه در اسلام*. جلد. ۴. به کوشش نصرالله پورجوادی. نشر دانشگاهی
- صفا، ذبیح اله. (۱۳۷۱). *تاریخ علوم عقلی در تمدن اسلامی تا اواسط قرن پنجم*. مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران
- داوری اردکانی، رضا. (۱۳۸۹). *ما و تاریخ فلسفه*. تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.
- نصر، سیدحسین. (۷-۱۳۸۳). *تاریخ فلسفه اسلامی*. ترجمه جمعی از استادان فلسفه، زیر نظر سیدحسین نصر و الیور لیمن. تهران: حکمت.
- ابراهیمی دینانی، غلامحسین. (۱۳۷۶). *ماجرای فکر فلسفی در جهان اسلام*. تهران: طرح نو.

دروس پیش‌نیاز: تاریخ فلسفه اسلامی (۱)	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۴	عنوان درس به فارسی: تاریخ فلسفه اسلامی (۲)
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی				
	نظری	الزامی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					عنوان درس به انگلیسی: History of Islamic philosophy(2)

سرفصل درس:

۱. مکتب فلسفی شیراز و اصفهان

پیدایش مکتب شیراز (میرسید شریف جرجانی، جلال الدین دوانی، سید صدرالدین و سید غیاث الدین دشتکی)

افول مکتب شیراز و طلوع مکتب اصفهان (شیخ بهایی، میر فندرسکی، میرداماد)

۲. حکمت متعالیه

ملا صدرا (احوال و آثار، روش تلفیقی صدرا، هستی‌شناسی (اصالت وجود، تشکیک در وجود، انحای وجود، وجود رابط معلول)؛ جهان‌شناسی (جوهر و اعراض و حرکت جوهری)؛ معرفت‌شناسی (بازگشت حقیقت علم به مجرد وجود، بازگشت انطباق به وجود برتر ماهیت معلوم، اتحاد عالم و معلوم و وجود ذهنی)؛ خداشناسی (اثبات ذات خدا، وحدت حقه خداوند، علم خدا به اشیاء)؛ علم النفس

۳. مفسران و منتقدان حکمت متعالیه

مفسران: (ملا علی نوری، ملا عبدالله زنوزی، حاج ملا هادی سبزواری، حوزه تهران: آقا علی مدرس تهرانی)

منتقدان: (فلاسفه مشائی: ملا عبدالرزاق لاهیجی، میرزا ابوالحسن جلوه، مکتب شیخیه، شیخ هادی تهرانی، مکتب تفکیک

۴. حوزه قم و حکمت متعالیه (امام خمینی، علامه طباطبایی، شهید مطهری)

۵. وضعیت فلسفه اسلامی در جهان معاصر

شیوه‌ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

- شهرزوری، شمس‌الدین محمد. (۱۳۸۹). *کنزالحکمه، ترجمه نزهه الارواح و روضه الافراح (تاریخ العلماء)*. ترجمه ضیاء‌الدین درّی. تهران: بنیاد حکمت اسلامی صدرا.
- فاخوری، حنا؛ جر، خلیل. (۱۳۸۱). *تاریخ فلسفه در جهان اسلامی*. ترجمه عبدالمحمد آیتی. تهران: علمی و فرهنگی.
- فخری، ماجد. (۱۳۷۲). *سیر فلسفه در جهان اسلام*. ترجمه مرتضی اسعدی و دیگران، زیر نظر نصرالله پورجوادی. تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- فنایی اشکوری، محمد. (۱۳۹۴). *درآمدی بر تاریخ فلسفه اسلامی*. جلد ۳. تالیف جمعی از نویسندگان سازمان سمت و موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی
- قفطی، (۱۳۷۱). *تاریخ الحکما*. به کوشش بهین دارایی. انتشارات دانشگاه تهران
- وات، مونتگمری. (۱۳۷۰). *فلسفه و کلام اسلامی*. ترجمه ابوالفضل عزتی. شرکت انتشارات علمی و فرهنگی
- شریف، م.م. (۱۳۷۰-۱۳۶۲). *تاریخ فلسفه در اسلام*. ۴ جلد. به کوشش نصرالله پورجوادی. نشر دانشگاهی
- صفا، ذبیح‌اله. (۱۳۷۱). *تاریخ علوم عقلی در تمدن اسلامی تا اواسط قرن پنجم*. مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران
- داوری اردکانی، رضا. (۱۳۸۹). *ما و تاریخ فلسفه*. تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.
- نصر، سیدحسین. (۷-۱۳۸۳). *تاریخ فلسفه اسلامی*. ترجمه جمعی از استادان فلسفه، زیر نظر سیدحسین نصر و الیور لیمن. تهران: حکمت.
- ابراهیمی دینانی، غلامحسین. (۱۳۷۶). *ماجرای فکر فلسفی در جهان اسلام*. تهران: طرح نو
- *Khaled El-Rouayheb & Sabine Schmidtke. (2017), The Oxford Handbook of Islamic Philosophy, Oxford University Press*

دروس پیش‌نیاز: -	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: کلام اسلامی (۱)		
	عملی						
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲		عنوان درس به انگلیسی: Islamic Theology (Kalam) (1)	
	عملی						
	نظری	الزامی		آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒			
	عملی						
	نظری	اختیاری					سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐
	عملی						

سرفصل دروس

۱. تاریخچه مختصر کلام از بدو تکون با نظر به نقاط عطف آن (کلام سیاسی-اجتماعی، نظری و فلسفی، کلام متقدم و کلام متاخر و فلسفی)
۲. عوامل درونی و بیرونی موثر در تکون کلام
۳. وجوه تسمیه، موضوع، غایت و تعریف کلام
۴. روش کلام به لحاظ تاریخی-توصیفی و تجویزی
۵. فرقه‌های کلامی
۶. مقایسه کلام با الهیات مسیحی و یهودی
۷. کلام جدید و تمایز آن با کلام سنتی
۸. جایگاه کلام در تقسیم‌بندی‌های علوم اسلامی و رابطه آن با سایر علوم
۹. جامعه‌شناسی کلام (رابطه کلام با سیاست، جامعه و فرهنگ)
۱۰. تقسیمات مباحث کلامی (نقلی و عقلی، جلیل الکلام و دقیق الکلام)

شیوه ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

- العلامة الحلی، حسن بن یوسف (۱۳۷۲ ش). کشف المراد فی شرح تجرید الاعتقاد. قم: مؤسسه النشر الاسلامی.
- الجرجانی، السید الشریف. (۱۳۵۲ ش). شرح المواقف القاضی عضدالدین الایجی. القاهرة: مؤسسه السعاده.
- الشهرستانی، محمدبن عبدالکریم. (بی تا). الملل و النحل. بیروت: دارالمعرفه.
- فاضل مقداد، مقداد بن عبدالله. (۱۲۷۱ ه.ق.). النافع یوم الحشر فی شرح الباب الحادی عشر. چاپ سنگی. طهران: مطبع میرمحمد باقر طهرانی.
- مطهری، مرتضی. (۱۳۶۵). عدل الهی. تهران: انتشارات صدرا.
- سبحانی، جعفر. (۱۳۷۵). مدخل مسائل جدید در علم کلام. قم: مؤسسه امام صادق (ع).
- سبحانی، جعفر. (۱۳۷۳). فرهنگ عقاید و مذاهب اسلامی. قم: نشر توحید.
- ربانی گلپایگانی، علی. (۱۳۸۷). کلام تطبیقی (توحید، صفات و عدل الاهی). قم: جامعه المصطفی العالمیه.
- شیرزاد، امیر. (۱۳۸۹). کلام اسلامی: توحید، صفات و افعال الهی. تهران: سمت؛ دانشگاه رازی.
- طهرانی، محمدحسین. (۱۳۸۹). معادشناسی. مشهد: علامه طباطبائی، چاپ هفتم.
- سعیدی مهر، محمد. (۱۳۸۳). آموزش کلام اسلامی جلد ۱ و ۲. قم: کتاب طه.

دروس پیش‌نیاز: کلام اسلامی (۱)	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: کلام اسلامی (۲)
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲	
	عملی				
	نظری	الزامی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					عنوان درس به انگلیسی: Islamic Theology (Kalam) (2)

سرفصل دروس:

۱. معرفت‌شناسی کلام (سمعیات و نقلیات، انواع معرفت، شیوه‌های استدلال و احتجاج، کارکردهای عقل، شناخت پذیری موجودات)
۲. هستی‌شناسی کلام (وجود و عدم، واجب، ممکن و مستحیل)
۳. طبیعیات و جهان‌شناسی (ذریگری، جوهر و عرض، کمون و ظهور، طبایع، طفره، نظام اصلح و حدوث)
۴. خداشناسی (اثبات صانع، توحید و صفات الهی)
۵. افعال الهی (حسن و قبح، قضا و قدر، تکلیف، لطف و اِلام)
۶. انسان‌شناسی (روح و بدن، تکلیف عقلی، اراده و اختیار، افعال مباشر، متولد و مخترع)
۷. دین‌شناسی (بعثت، معجزه و کرامت، عصمت، امامت)
۸. معادشناسی (تجرد یا عدم تجرد نفس، معاد جسمانی، ثواب و عقاب، احباط و تکفیر)

شیوه‌ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمون‌های نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

- العلامة الحلی، حسن بن یوسف (۱۳۷۲ ش). کشف المراد فی شرح تجرید الاعتقاد. قم: موسسه النشر الاسلامی.
- الجرجانی، السید الشریف. (۱۳۵۲ ش). شرح المواقف القاضی عضدالدین الایجی. القاهره: مؤسسه السعاده.
- الشهرستانی، محمدبن عبدالکریم. (بی تا). الملل و النحل. بیروت: دارالمعرفه.
- فاضل مقداد، مقداد بن عبدالله. (۱۳۷۱ ه.ق.). التآفیع یوم الحشر فی شرح الباب الحادی عشر. چاپ سنگی. طهران: مطبع میرمحمد باقر طهرانی.
- مطهری، مرتضی. (۱۳۶۵). عدل الهی. تهران: انتشارات صدرا.
- سبحانی، جعفر. (۱۳۷۵). مدخل مسائل جدید در علم کلام. قم: موسسه امام صادق (ع).
- سبحانی، جعفر. (۱۳۷۳). فرهنگ عقاید و مذاهب اسلامی. قم: نشر توحید.
- ربانی گلپایگانی، علی. (۱۳۸۷). کلام تطبیقی (توحید، صفات و عدل الاهی). قم: جامعه المصطفی العالمیه.
- شیرزاد، امیر. (۱۳۸۹). کلام اسلامی: توحید، صفات و افعال الهی. تهران: سمت؛ دانشگاه رازی.
- طهرانی، محمدحسین. (۱۳۸۹). معادشناسی. مشهد: علامه طباطبایی، چاپ هفتم.
- سعیدی مهر، محمد. (۱۳۸۳). آموزش کلام اسلامی جلد ۱ و ۲. قم: کتاب طه.

دروس پیش‌نیاز: منطق قدیم ۱ و ۲	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۴	عنوان درس به فارسی: مباحث معرفت در فلسفه اسلامی
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۶۴	
	عملی				
	نظری	الزامی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					
عنوان درس به انگلیسی: Epistemology in Islamic Philosophy					

سرفصل درس:

۱. چيستی معرفت‌شناسی: تاریخ معرفت‌شناسی از دوره یونان، مسائل معرفت‌شناسی، مواضع بحث از معرفت در فلسفه اسلامی

۲. تعریف علم، تعریف وجودشناختی علم (حضور مجرد نزد مجرد) و تعریف منطقی علم (اعتقاد صادق جازم مدلل)

۳. امکان علم و رد شکاکیت، سابقه شکاکیت، دلایل گوناگون شکاکان (خطاهای حسی، توهمات حسی، مغایرت اقوال عقلا و...) و پاسخ به آنها

۴. انواع علم: حسی، عقلی، حضوری

۵. بحث تفصیلی در باب انواع علم:

الف. علم حسی:

۱- ماهیت علم حسی } نظریه اضافه (فخررازی)

۲- چگونگی پیدایش صور محسوسه } نظریه وجود ذهنی (صور علمیه) (فیلسوفان)

نظریه انطباق (مشائیان)

نظریه انشاء (ملاصدرا)

۳- چگونگی انطباق صورت حسی با واقعیات } تجرید و انطباق صوری (مشائیان)
وجود ذهنی (تطابق عوالم، ملاصدرا)

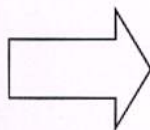
۴- چگونگی راه یافتن خطا در ادراکات حسی

۵- بحث کیفیات ثانویه در فلسفه اسلامی

ب. علم عقلی؛ مفاهیم عقلی

تجربید
شهود حضوری
انشاء

۱. (کلیات) تعریف مفاهیم عقلی، نحوه پیدایش مفاهیم کلی

۲. مفاهیم عقلی (معقولات ثانی) نحوه پیدایش معقولات ثانی، مقایسه معقولات ثانی با مفاهیم فاهمه کانت و نحوه اطلاق

معقولات ثانی بر جهان، واقع قضایای عقلی (اولیات) منشأ اولیات، تعداد اولیات، سرّ بدهت اولیات

۳. استدلال‌های عقلی

۴. استقراء: مشکلات استقراء، دیدگاه فیلسوفان اسلامی درباره استقراء، استقراء و مجربات، حل مشکل استقراء در فلسفه

اسلامی

۵. قیاس: چگونگی معرفت افزایی قیاس، اعتبار قیاس

ج. علم حضوری، تعریف علم حضوری، دامنه علم حضوری، اعتبار علم حضوری

شیوه ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

- ابن سینا، برهان شفا، ترجمه مهدی قوام صفری، انتشارات فکر روز، ۱۳۷۳.
- ابن سینا، اشارات و تنبیها، بخش منطق به همراه شرح خواجه نصیرالدین طوسی، تصحیح سلیمان دنیا، قاهره، ۱۹۶۰.
- خواجه نصیرالدین طوسی، اساس الاقتباس، به کوشش محمدتقی مدرس رضوی، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۶۶.
- ملاصدرا، اسفار اربعه، ج ۲ و ج ۶، داراحیاء التراث، ۱۴۰۱ق.
- علامه طباطبایی و شهید مطهری، اصول فلسفه و روش رئالیسم ج ۱، انتشارات صدرا، ۱۳۶۹.
- علامه طباطبایی، برهان، ترجمه مهدی قوام صفری، انتشارات بوستان کتاب، ۱۳۶۲.

دروس پیش‌نیاز: مباحث معرفت در فلسفه اسلامی	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۴	عنوان درس به فارسی: امور عامه (مباحث وجود و علم النفس)	
	عملی					
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۶۴		
	عملی					
	نظری	الزامی		آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد		
	عملی					
	نظری	اختیاری				سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐
	عملی					
عنوان درس به انگلیسی: Islamic Metaphysics						

سرفصل درس:

۱. فصل مقدماتی: موضوع فلسفه، فرق موضوعات علوم با فلسفه
۲. مباحث وجود: شامل ۱. تفکیک میان مفهوم وجود و حقیقت عینی وجود
۳. سابقه بحث وجود در ارسطو، ابن‌سینا، خواجه نصیر، شیخ اشراق و صدرالمتهلین -
۴. تفاوت میان وجود اثباتی و وجود خاص یا حقیقت عینی وجود در ابن‌سینا
۵. اصالت وجود و ماهیت و اشاره به سابقه تاریخی آن
۶. تقسیمات وجود به (نفسی - رابطی - و رابط) و ارتباط آن با بحث علیت
۷. مواد ثلاث (امکان - وجوب - امتناع) و تقسیمات هر یک به بالذات بالغیر و بالقیاس الی الغیر
۸. ماده و صورت، پیشینه تاریخی از ارسطو و انگیزه طرح آن در ارسطو و سیر آن در فلسفه اسلامی.
۹. علت و معلول: تعریف، اقسام و سابقه تاریخی آن از ارسطو تا ملاصدرا
۱۰. جوهر و عرض و مباحث مربوطه با توجه به سابقه تاریخی مسئله از ارسطو تا ابن‌سینا و ملاصدرا
۱۱. مسئله قوه و فعل و ارتباط آن با مسئله حرکت - سابقه بحث از ارسطو تا ملاصدرا
- ۱۲- دلایل اثبات حرکت جوهری توسط ملاصدرا و تأثیر مسئله حرکت جوهری در جهان‌بینی فلسفی
- ۱۳- مسئله حدوث و قدم
- ۱۴- تعریف نفس به اعتبارات مختلف
- ۱۵- قوای نفس و مراتب آن
- ۱۶- ادله تجرد نفس
- ۱۷- رابطه نفس و بدن
- ۱۸- معانی گوناگون عقل از ارسطو تا ملاصدرا

- ۱۹- نقش منحصر به فرد نفس در شناخت حقایق مابعدالطبیعی
- ۲۰- نقش نفس به عنوان کون جامع در انسان شناسی فلسفی و عرفانی

شیوه ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

- متافیزیک ارسطو ، ترجمه شرف الدین خراسانی ، انتشارات حکمت ، ۱۳۹۴
- الالهیات من کتاب الشفاء، ابن سینا، تحقیق حسن حسن زاده آملی، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۶
- اسفار اربعه، ملاصدرا، داراحیاء التراث، ۱۴۰۱ ق. ج ۱-۲-۳.
- اصول فلسفه و روش رئالیسم ج ۱، علامه طباطبایی و شهید مطهری، انتشارات صدرا، ۱۳۶۹
- بدایةالحکمه و نهايةالحکمة علامه طباطبایی، چاپ های متعدد.
- اسلام و مسئله نفس و بدن، جمعی از پژوهشگران، انتشارات پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، ۱۳۹۲
- رابطه نفس و بدن، محمداسحاق عارفی شیردازی، انتشارات دانشگاه رضوی، ۱۳۹۲

دروس پیش‌نیاز: امور عامه	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۴	عنوان درس به فارسی: الهیات بالمعنی الاخص	
	عملی					
	نظری	پایه				
	عملی					
	نظری	الزامی				تعداد ساعت: ۶۴
	عملی					
	نظری	اختیاری				
عملی						
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒						
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐						
				عنوان درس به انگلیسی: Theology Islamic		

سرفصل درس:

الف) موضوع فلسفه (خدا، موضوع فلسفه است یا از مسائل فلسفه)

۲. «تصور خدا» در فلسفه اسلامی

۳. راه‌های مختلف پذیرش خدا

الف. راه فطرت فطرت عقلی بینش مبتنی بر نظام‌مندی

فطرت قلبی گرایش به مطلق‌ها

ب: راه‌های گوناگون خداشناسی (دلایل مختلف) عقلی صرف برای اثبات خدا

ج: محدودیت‌ها و مزایا، براهین علمی و تجربی توأم با استدلال‌های عقلی - برهان نظم و اتقان صنع مبتنی بر اصل

غایت‌مندی نظام هستی و نقد و بررسی اشکالات هیوم .

۴. براهین سنتی در فلسفه برای اثبات خدا:

۱. برهان حرکت مأثور از ارسطو و تقریرهای مختلف آن در فلسفه اسلامی

۲. برهان حدوث و قدم (نزد متکلمین و حکما)

۳. برهان وجوب و امکان ابن‌سینا

۴. برهان طرف و وسط و تقریر آن بر اساس اصل علیت

۵. برهان امتناع تسلسل علل فاعلی

۶. برهان صدیقین ملاصدرا

۷. مواجهه فلاسفه اسلامی با برهان وجودی آنسلم

۸- توحید ذات و ادله فلسفی آن

۹- صفات الهی و تقسیمات آن به ثبوتی و سلبی و ..

۱۰- چالش‌های مسئله «شر» برای خداشناسی فلسفی و پاسخ‌های آن

شیوه ی ارزشیابی:

تجهيزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

- الاهیات من کتاب الشفاء ، ابن سینا ، تحقیق حسن حسن زاده آملی ، دفتر تبلیغات اسلامی. ۱۳۷۶
- ابن سینا، اشارات و تنبیهات، همراه شرح خواجه نصیرالدین طوسی، تصحیح سلیمان دنیا ، قاهره ، ۱۹۶۰ ، جلد ۳ ، نمط رابع
- اسفار اربعه، ملاصدرا، داراحیاء التراث ، ۱۴۰۱ ق.ج ۶
- اصول فلسفه و روش رئالیسم ج ۵، علامه طباطبایی و شهید مطهری، انتشارات صدرا ، ۱۳۶۹
- براهین اثبات خدا، گزیده مقالاتی از دائرةالمعارف پل ادوارد، ترجمه بهاءالدین خرمشاهی، مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی، ۱۳۷۱.
- براهین اثبات خدا، عبدالله جوادی آملی، نشر اسراء، ۱۳۷۴.

دروس پیش نیاز: زبان عربی تخصصی ۲	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: متون فلسفه مشاء		
	عملی						
	نظری	پایه					
	عملی						
	نظری	الزامی				تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Islamic Philosophy texts(1)
	عملی						
	نظری	اختیاری					
عملی							
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒							
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐							

سرفصل دروس

- ۱- موضوع فلسفه (الهیات شفا/المقالة الاولى/الفصل الاول و الفصل الثاني - بیان الحق بضمن الصدق /العلم الكلی/الفصل الاول و الفصل الثاني)
- ۲- نفی شکاکیت (الهیات شفا/ المقالة الاولى/الفصل الثامن - تفسیر مابعدالطبیعة / المجلد ۱/ مقالة "الجیم")
- ۳- وجود واجب و ممکن (التحصیل/الكتاب الثاني/المقالة الاولى/الفصل الثالث و الهیات- شفا/ المقالة الاولى/الفصل السادس)
- ۴- جوهر و عرض (المباحث المشرفیة/ج ۱/الكتاب الثاني/المقدمة/الفصل الاول و الثاني و الثالث - تفسیر مابعدالطبیعة / المجلد ۲/ مقالة "الدال")
- ۵- ماده و صورت (حکمة العین/المقالة الثالثة/البحث الثاني- الهیات النجاة/ المقالة الاولى/فصل سوم تا پنجم)
- ۶- قوه و فعل (الهیات شفا/المقالة الرابعة/الفصل الثاني- الهیات النجاة/ المقالة الاولى/ فی معانی القوة)
- ۷- علل اربعه (الهیات النجاة/المقالة الاولى/فی اقسام العلل و احوالها- طبیعیات الشفاء/الفن الاول/المقالة الاولى/الفصل الثاني)
- ۸- اثبات واجب الوجود (شرح الاشارات و التنبیها/ج ۳/النمط الرابع/فصل ۹ تا ۱۶)
- ۹- توحید واجب الوجود (المباحث المشرفیة/الكتاب الثالث/الباب الاول/الفصل الثاني- مصارع المصارع/المسئلة الثانية)
- ۱۰- اثبات نفس (شرح الاشارات و التنبیها/جلد ۲/النمط الثالث)
- ۱۱- تجرد نفس (التحصیل/الكتاب الثالث/المقالة الثانية/الباب الرابع/الفصل الثاني- نفس الشفاء/المقالة الخامسة/الفصل الثاني)
- ۱۲- سعادت (شرح الاشارات و التنبیها/ج ۳/النمط الثامن- رسالة: التنبيه على سبيل السعادة)
- ۱۳- مدينه فاضله (آراء اهل المدينه الفاضله/الباب الثالث و الثلاثون - السياسة المدنية/الباب السادس)

شیوه ی ارزشیابی:

تجهيزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع:

- آراء اهل المدينة الفاضلة ، ابونصر فارابی ، دارو مکتبه الهلال ، بیروت ، لبنان ، ۱۳۷۴
- التنبیه علی سبیل السعادة ، همان ، تصحیح و تحقیق جعفر آل یاسین ، دارالاندلس ، بیروت ، ۱۴۱۲ق.
- السیاسة المدینه، همان ، تحقیق دکتر فوزی متری نجار، المطبعة الكاثولیکیه، بیروت، ۱۹۶۴ م.
- الالهیات من کتاب الشفاء، ابن سینا، تحقیق حسن حسن زاده آملی، چاپ اول دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۶ هـ. ش.
- النجاه، ابن سینا، ویرایش و دیباچه محمدتقی دانش پزوه، چاپ دوم، دانشگاه تهران، ۱۳۷۹ هـ. ش.
- الشفاء الطبیعیات، ارجاع و مقدمه ابراهیم مذکور، تحقیق محمود قاسم، مکتبه آیت الله المرعشی النجفی، ۱۴۰۴ هـ. ق
- التحصیل، بهمنیار بن مرزبان، تصحیح و تعلیق مرتضی مطهری، تهران ۱۳۷۵ ش.
- مقاصد الفلاسفه، غزالی، تحقیق سلیمان دنیا ، دارالمعارف قاهره ، ۱۹۶۱

دروس پیش نیاز: متون فلسفه مشاء	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: متون فلسفه اشراق
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی				
	نظری	الزامی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
عنوان درس به انگلیسی: Islamic Philosophy texts(2)					
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒					
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					

سرفصل دروس:

۱- حکمة الاشراق

- المقدمة للمصنف
- القسم الاول- فی ضوابط الفكر (۷) تا الضابط السادس (۲۴)
- الفصل الثالث- فی بعض الحكومات فی نکت اشراقیه- (۵۲) تا (۸۹) فی ابطال الجوهر الفرد
- القسم الثاني- فی الانوار الالهيه- (۱۰۷) تا (۱۳۵)
- فی ان اول صادر من نور الانوار نور مجرد واحد- (۱۳۶)- تا (۱۵۷)
- فی بیان علمه تعالی علی ما هو قاعدة الاشراق- (۱۶۰) تا (۱۷۴)
- فی ان الحواس الباطنه غير منحصره فی الخمس (۲۲۰)- (۲۲۸)
- فی المعاد و النبوتات و المنامات (۲۲۹)- (۲۸۱)

۲- تلویحات

- تلویح ثانی- المورد الثالث تا پایان کتاب

۳- مقاومات

- فی لواحق القسطاس تا ۵۷ و طریقه التلویحات

۴- المشارع و المطارحات- مشرع ثانی- ۴۶- و من الموضوعات ما یضیف الاضافات تا مشرع الثالث (فی کلام فی

تقاسیم الوجود)

- مشرع ثالث- ۹۸- فی الاعتبارات العقلیه- تا پایان این مشرع

- مشرع سادس- ۱۸۴- فی صدور الکثرة عن الواحد عند المشایین و عند الاشراقیین تا پایان این مشرع

شیوه ی ارزشیابی:

تجهيزات مورد نیاز	آزمون های نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

- سهروردی، شیخ شهاب الدین، مجموعه مصنفات، ۴جلد، تصحیح دکتر سید حسین نصر، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۷۳.

دروس پیش نیاز: متون فلسفه اشراق	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: متون حکمت متعالیه	
	عملی					
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲		عنوان درس به انگلیسی: Islamic Philosophy texts(3)
	عملی					
	نظری	الزامی		آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد		
	عملی					
	نظری	اختیاری				
عملی						

سرفصل درس:

۱. مقدمه در تعریف فلسفه و غایت و شرف آن
۲. موضوع فلسفه
۳. مباحث وجود
۴. اثبات واجب تعالی
۵. اثبات محسوسات از طریق حواس نیست بلکه شأن عقل است
۶. المشعر الثالث: فی حدوث العالم
۷. معاد
۸. نبوات و منامات

شیوه ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی/ پروژه	نوشتاری		

منابع:

- اسفار ج اول، ص ۲۰ الی ۲۳
- اعلم ان الفلسفه استكمال النفس الانسانیه بمعرفته حقائق الموجودات (ص ۲۰) تا کما وقع فی الحدیث النبوی صلی الله علیه و آله تخلقوا بالاخلاق الله یعنی الاحاطه بالهلوت و التجرد عن الجسمانیات.
- الشواهد الربوبیه فی المناهج السلوکیه
- المشهد الاول: الاشراق العاشر تا اشراق ۱۱ (۳ صفحه)
- «ان الوجود هو الموضوع فی الحکمه الالهیه؛ لان محمولاتها...»
- اسفار اول ج اول فصل ۲ ص ۳۵ تا پاراگراف اول ص ۴۱
- فصل ۲ «فی ان مفهوم الوجود مشترک محمول علی ما تحته حمل التشکیک لاحمل التواطؤ...»

- فصل ٣ (في الوجود العام البديهي اعتبار عقلي غيرمقوم لانداده فصل ٤ «في ان للوجود حقيقه عينيه
- شواهد الربويه: الشاهد الثالث في الاشاره الى واجب الوجود...
- الاشراف الاول: في اثبات وجود الغنى الواجبي (حدود ١ صفحه) «الموجود اما متعلق بغير بوجه من الوجوه... تا «ثم جميع تلك الموجودات المتسلسله...
- «الا له الخلق و الامر (دو صفحه)
- اسفار ج ٣ ص ٤٩٨ فصل ٢ في ان الحواس لا تعلم ان للمحسوس وجوداً بل هذا شأن العقل
- المشاعر: المشعر الثالث: في حدوث العالم (سه صفحه و نيم)
- تا سر خاتمه الرساله
- رساله عرشيه: المشرق الثاني في علم المعاد: اصل السابع: ان التصورات و الاخلاق و الملكات...
- قاعده:
- ان المعاد في يوم المعاد هذا الشخص الانسان المحسوس
- المبدأ و المعاد (چاپ انجمن حكمت و فلسفه، اسفند ٥٤، و انتشارات بنياد حكمت اسلامي صدر) با مقدمه سيد جلال آشتياني و حسيني نصر

١. ص ٤٨٨-٤٨٣ في بيان الفرق بين الالهام و التعلم في استكشاف الحقايق
٢. در ضرورت وجود نبي ص ٤٨٨ فصل: في اثبات ان النبي لابد و ان يدخل في الوجود
٣. فصل: في بيان السياسات و الرياسات المدينه ص ٤٩١-٤٨٩
٤. فصل: في الصفات التي ينبغي ان يكون عليها الرئيس الاول ص ٣-٤٩٢ س

دروس پیش نیاز: -	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۴	عنوان درس به فارسی: عرفان اسلامی
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۶۴	
	عملی				
	نظری	الزامی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					عنوان درس به انگلیسی: Islamic Mysticism

سرفصل درس

- ۱- کلیات (تعاریف و تقسیمات عرفان)
- ۲- مبانی عرفان نظری:
- ۳- خاستگاه عرفان در عالم اسلام:
الف) خاستگاه بیرونی: تأثیر نظام نوافلاطونی ائولوجیا
ب) خاستگاه درونی: قرآن کریم و سنت نبوی و تعالیم ائمه اطهار (ع)
- ۴- ابعاد چندگانه عرفان در فرهنگ اسلامی ایرانی:
الف) عرفان عملی و تصوف ب) صیغه ادبی عرفان در شعر فارسی و عربی ج) عرفان نظری
- ۵- مراحل تکون عرفان نظری:
الف) قبل از ابن عربی تا قرن هفتم، در آثار و اندیشه های عارفان برجسته چون بایزید بسطامی، شبلی، حلاج ب) بعد از ابن عربی و شاگردان و شارحان وی تا قرن یازدهم ج) بعد از ملاصدرا و ظهور حکمت متعالیه.
- ۶- منابع معرفتی عرفان نظری
- ۷- تفاوت موضوع عرفان نظری با حکمت متعالیه
- ۸- عرفان عملی:
الف): تعریف عرفان عملی
ب): پیوند معنوی میان تصوف و عرفان عملی با مذهب تشیع
ج): مراحل مختلف تزکیه نفس
د): بررسی رساله های سیر و سلوک عرفانی

شیوه ی ارزشیابی:

تجهيزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی/ پروژه	نوشتاری		

منابع

- مقدمه شرح قیصری بر فصوص الحکم ، داوود بن محمد قیصری ، ترجمه و شرح سید حسین سید موسوی ، انتشارات حکمت ، ۱۳۸۷
- رساله‌الولایه علامه طباطبائی، شرح و ترجمه عبدالله جوادی آملی ، مجله میراث جاویدان، سال دوم، شماره دوم، تابستان ۱۳۷۳.
- رسائل قیصری ، داوود بن محمد قیصری ، مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران، ۱۳۸۱.
- حکمت عرفانی ، یدالله یزدان پناه ، نگارش علی امینی،موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی ، ۱۳۹۴
- همبستگی میان تصوف و تشیع ، کامل مصطفی الشیبی، ترجمه علی اکبر شهابی ،انتشارات دانشگاه تهران ، ۱۳۵۴
- رساله سیر و سلوک منسوب به بحرالعلوم، شرح سید محمد حسین حسینی تهرانی ، انتشارات حکمت ، ۱۳۹۰
- رساله لب اللباب در سیر و سلوک اولی الالباب، علامه طباطبائی ، شرح سید محمد حسین حسینی تهرانی، انتشارات علامه طباطبائی، ۱۳۷۵.
- رصاد العباد من المبدأ الی المعاد، نجم الدین رازی،مقدمه و تصحیح: دکتر محمدمامین رجایی، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۷۳
- منازل السائرین، خواجه عبدالله انصاری، شرح عبدالرزاق کاشانی ، انتشارات الزهراء، ۱۳۷۹.

دروس پیش نیاز: -	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: فلسفه اخلاق در تفکر اسلامی
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی				
	نظری	الزامی		تعداد ساعت: ۳۲	
	عملی				
	نظری	اختیاری			
عملی					
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					
					عنوان درس به انگلیسی: Ethics in Islamic Philosophy

سرفصل درس:

۱. چیستی اخلاق و فلسفه اخلاق؛
۲. مواجهه فلاسفه مسلمان با میراث اخلاق فلسفی یونان
۳. امکان استخراج فلسفه اخلاق از سنت فکری - عقلی اسلامی
۴. مسائل اخلاقی در صدر اسلام و شکل گیری منظرهای کلی اخلاقی؛
۵. شرح و تبیین مفاهیم حسن و قبح عقلی، حسن و قبح شرعی؛
۶. فلسفه اخلاق نزد معتزله، اشاعره، شیعه؛
۷. آبشخورهای فکری و نظری اخلاق در هر یک از جریان‌های: عرفان، کلام، فلسفه، فقه؛
۸. فلسفه اخلاق جدید در ایران و کشورهای اسلامی معاصر.

شیوه ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی/ پروژه	نوشتاری		

منابع

- مطهری، مرتضی. (۱۳۸۷). فلسفه اخلاق. تهران: صدرا.
- جوادی آملی، عبدالله. (۱۳۷۷). مبادی اخلاق در قرآن. قم: اسراء.
- حائری یزدی، مهدی. (۱۳۶۱). کاوش های عقل عملی: فلسفه اخلاق. تهران: موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران.
- سبحانی، جعفر. (۱۳۶۸). حسن و قبح عقلی یا پایه‌های اخلاق جاودان. تهران: مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی.
- امید، مسعود. (۱۳۸۸). فلسفه اخلاق در ایران معاصر. تهران: علم.
- فرامرزی قراملکی، احد. (۱۳۸۹). اخلاق کاربردی در ایران و اسلام. تهران: پژوهشگاه مطالعات فرهنگی و اجتماعی.
- مصباح، محمد تقی. (۱۳۷۶). فلسفه اخلاق. انتشارات اطلاعات.
- سروش، عبدالکریم. (۱۳۶۱). دانش و ارزش: پژوهشی در ارتباط علم و اخلاق. تبریز: یاران

دروس پیش‌نیاز: -	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۴	عنوان درس به فارسی: تاریخ فلسفه یونان (۱)	
	عملی					
	نظری	پایه				
	عملی					
	نظری	الزامی				تعداد ساعت: ۶۴
	عملی					
	نظری	اختیاری				
عملی						
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐						
عنوان درس به انگلیسی: History of Greek Philosophy(1)						

سرفصل درس:

۱. اصطلاح‌شناسی فلسفه در زبان یونانی
۲. مناسبات اسطوره و فلسفه در یونان باستان
۳. خاستگاه‌های شرقی فلسفه یونانی
۴. فلاسفه قبل از سقراط و مسأله اصلی آنان:
  - ۴-۱- فلاسفه ملطی (تالس، اناکسیمندر، اناکسیمنس)؛
  - ۴-۲- فیثاغوریان؛
  - ۴-۳- هراکلیتوس و کراتولوس؛
  - ۴-۴- فلاسفه الثائی (کستوفانس، پارمنیدس، زنون، ملیسوس)؛
  - ۴-۵- امپدکلس؛
  - ۴-۶- آناکساگوراس؛
  - ۴-۷- مکتب اتمی (لوکیپوس و دموکریتوس).
۵. دوره سقراطی:
  - ۵-۱- سوفسطائیان؛
  - ۵-۲- حوزه‌های کوچک سقراطی؛
  - ۵-۳- سقراط:
    - ۵-۳-۱- چرخش از جهان‌شناسی (طبیعت) به انسان (اخلاق)؛
    - ۵-۳-۲- تعالیم اصلی سقراط.
۳. فلسفه افلاطون:
  - ۳-۱-۶- فلسفه به نزد افلاطون (با توجه به محاورات او)؛

۲-۶- دیالکتیک در او؛

۳-۶- مسألهٔ مثل (طرح تمثیل خط، خورشید...)

۴-۶- بحث شناخت (تناظر شناخت و وجود)؛

۵-۶- عقل و محتوای آن؛

۶-۶- نامیرایی نفس؛

۷-۶- سیاست در افلاطون

۴. تأثیر اندیشهٔ شرقی بر افلاطون.

شیوه ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی/ پروژه	نوشتاری		

منابع

- کاپلستون، فردریک. (۱۳۸۴). تاریخ فلسفه یونان و روم. ترجمه اسماعیل سعادت و سید جلال الدین مجتبیوی. جلد اول. تهران: سروش؛ علمی و فرهنگی.
- گاتری، دبلیو، کی، سی (۱۳۷۶). تاریخ فلسفه یونان، مترجمان حسن فتحی و مهدی قوام صفری، انتشارات فکر روز.
- استیس، والتر ترنس. (۱۳۸۴). تاریخ انتقادی فلسفه یونان. ترجمه یوسف شاقول. قم: دانشگاه مفید.
- خراسانی، شرف الدین. (۱۳۸۲). نخستین فیلسوفان یونان. تهران: علمی و فرهنگی.
- گمپرتس، تئودور (۱۳۷۵). متفکران یونانی. ترجمه محمدحسین لطفی. تهران: خوارزمی.
- بریه، امیل. (۱۳۷۴). تاریخ فلسفه. ترجمه علیمراد داوودی. ج ۱ و ۲. تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- پانوسی، استفان. (۱۳۸۱). تأثیر فرهنگ ایرانی بر جهان بینی افلاطون. تهران: مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران.
- افلاطون (۱۳۸۰). دوره آثار. ترجمه محمدحسنلطفی و رضا کاویانی. تهران: خوارزمی.
- نوسبام، مارتا کریون. (۱۳۸۶). ارسطو. ترجمه عزت الله فولادوند. تهران: ماهی.
- ارسطو. (۱۳۷۷). مابعدالطبیعه (متافیزیک). ترجمه شرف الدین خراسانی (شرف). تهران: حکمت.
- ارسطو. (۱۳۷۸). سماع طبیعی. ترجمه محمدحسن لطفی. تهران: طرح نو.
- ارسطو. (۱۳۷۷). اخلاق نیکوماخوس. ترجمه محمدحسن لطفی. تهران: طرح نو.
- فلوطین (۱۳۶۶). دوره آثار فلوطین «تاسوعات». ترجمه محمدحسن. تهران: خوارزمی.

دروس پیش‌نیاز: تاریخ فلسفه یونان (۱)	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۴	تعداد ساعت: ۶۴	عنوان درس به فارسی: تاریخ فلسفه یونان (۲)
	عملی					
	نظری	پایه				
	عملی					
	نظری	الزامی				
	عملی					
	نظری	اختیاری				
عملی						
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒						عنوان درس به انگلیسی: History of Greek Philosophy(2)
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐						

سرفصل درس:

۱- ارسطو:

۱-۱- تدوین منطق (طرح روش):

۲-۱- حکمت نظری:

۱-۲-۱- اصول طبیعیات او؛

۲-۲-۱- مابعدالطبیعه.

۳-۱- حکمت عملی:

۱-۳-۱- اخلاق؛

۲-۳-۱- سیاست.

۴-۱- حکمت تولیدی: هنر.

۲. دوره یونانی مآبی (هلنیستی):

۱-۲- دگرگونی در تلقی از فلسفه؛

۲-۲- تعالیم اصلی جریان‌های فکری این دوره:

۱-۲-۲- اپیکوریان؛

۲-۲-۲- رواقیان؛

۳-۲-۲- کلبیان؛

۴-۲-۲- نوافلاطونیان؛

۵-۲-۲- افلوپین.

۳. ظهور مسیحیت و آغاز دوره قرون وسطی.

شیوه ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

- کاپلستون، فردریک. (۱۳۸۴). تاریخ فلسفه یونان و روم. ترجمه اسماعیل سعادت و سید جلال الدین مجتبیوی. جلد اول. تهران: سروش؛ علمی و فرهنگی.
- گاتری، دبلیو، کی، سی (۱۳۷۶)، تاریخ فلسفه یونان، مترجمان حسن فتحی و مهدی قوام صفری، انتشارات فکر روز.
- استیس، والتر ترنس. (۱۳۸۴). تاریخ انتقادی فلسفه یونان. ترجمه یوسف شاقول. قم: دانشگاه مفید.
- گمپرتس، تئودور (۱۳۷۵). متفکران یونانی. ترجمه محمدحسین لطفی. تهران: خوارزمی.
- بریه، امیل. (۱۳۷۴). تاریخ فلسفه. ترجمه علیمیراد داوودی. ج ۱ و ۲. تهران: مرکز نشر دانشگاهی
- نوسبام، مارتا کریون. (۱۳۸۶). ارسطو. ترجمه عزت الله فولادوند. تهران: ماهی.
- ارسطو. (۱۳۷۷). مابعدالطبیعه (متافیزیک). ترجمه شرفالدین خراسانی (شرف). تهران: حکمت.
- ارسطو. (۱۳۷۸). سماع طبیعی. ترجمه محمدحسن لطفی. تهران: طرح نو.
- ارسطو. (۱۳۷۷). اخلاق نیکوماخوس. ترجمه محمدحسن لطفی. تهران: طرح نو.
- فلوپتین (۱۳۶۶). دوره آثار فلوپتین «تاسوعات». ترجمه محمدحسن. تهران: خوارزمی.

دروس پیش‌نیاز: تاریخ فلسفه یونان	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۴	عنوان درس به فارسی: تاریخ فلسفه قرون وسطی و رنسانس عنوان درس به انگلیسی: History of Medieval Philosophy
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی				
	نظری	الزامی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒					
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					

سرفصل درس:

۱- کلیات (وجه تسمیه قرون وسطی، ملاک دوره بندی تاریخ فلسفه و جایگاه قرون وسطی در آن، ویژگی‌ها و دشواری‌های تاریخ‌نگاری قرون وسطی)

۲- فلسفه مسیحی (معنای فلسفه مسیحی، پیدایش مسیحیت، محیط پیدایش (روبارویی با آیین یهود، مانویت، مهرپرستی، فلسفه عهد باستان: رواقیان)، مواجهه دوگانه مسیحیت با فلسفه (از طرد تا قبول)، تلاقی آموزه‌های مسیحیت با فلسفه نظری و عملی عهد باستان)

۳- فلسفه مسیحی در دوره آباء یونانی و لاتینی کلیسا

۴- آوگوستین

- معرفی شرح حال و آثار

- چیستی حقیقت، پرسش از حقیقت، مفهوم حقیقت، - خاستگاه حقیقت (حس، خیال، عقل، آموزه اشراق)

- وجود خدا، - ذات خدا، - خدا و جهان، - خلقت (چرایی خلقت، خاستگاه خلقت، نقد ثنویت، آغاز خلقت، جریان عالم، زمان)

- نفس (مبدأ نفس، جوهر بودن نفس، تجرد نفس، نامیرایی نفس، نفس و بدن)

- اخلاق (خاستگاه فعل اخلاقی، آزادی و اختیار، ویژگی‌های فعل اخلاقی، سعادت)

- حکومت الهی (خاستگاه حکومت، شهر خدا و شهر زمین، تاریخ جهان، فلسفه تاریخ)

۵- بوئتیوس

- معرفی شرح حال و آثار

- بوئتیوس، پل میان عهد باستان و قرون وسطی (طرح ناتمام ترجمه و شرح افلاطون و ارسطو)

- آموزه‌های اصلی.

۶- دینوسیوس آرتوپاگی مجعول

- معرفی شرح حال و آثار
- سرآغاز عرفان نظری مسیحی
- ۷- پایان دوره آباء کلیسا
- چهره‌ها و مکاتب
- ۸- فلسفه مدرسی (مفهوم و روش مدرسی، ساختار مدارس، آموزش فنون آزاد، مدارس عالی، برنامه‌های درسی و...)
- ۹- آغاز دوران مدرسی (سرآغازها، نوزایی کارولنژی، آلکویین اهل یورک (سازمان‌دهی و طرح برنامه مدارس)، هرابانوس ماؤروس، رادبرتوس، راترامنوس)
- ۱۰- یوهانس اسکوتوس اریوگنا (جان اسکات)
- معرفی شرح حال و آثار
- اندیشه نوافلاطونی و مراتب وجود
- ۱۱- منطقیان و ضد منطقیان
- منطق و تعالیم مسیحیت و کاربرد منطق در خصوص آموزه‌های مسیحی
- ۱۲- آنسلم اهل کانتربری
- معرفی شرح حال و آثار
- الهیات عقلی
- تقریر برهان وجودی آنسلم و نقد معاصران آنسلم بر برهان وجودی و پاسخ‌های او
- ۱۳- پتروس آبلاردوس (پیر آبلار)
- معرفی شرح حال و آثار / منطق و شکل‌گیری شیوه کار علمی و تحقیقی
- ۱۴- مدرسه شارتر
- طرح اندیشه‌های اومانستی در قرون وسطی
- ۱۵- عرفان و مسیحیت (برنار اهل کلروو، صومعه سن ویکتور (هوگو و ریشار)، یواخیم اهل فیوره)
- ۱۶- دوران اوج اندیشه مدرسی
- نهضت ترجمه (غیر مستقیم) و مهم‌ترین آثار ترجمه‌شده از زبان عربی به لاتین (فارابی، ابن‌سینا، ابن‌رشد، غزالی، ابن‌جیبرول، ابن‌میمون)
- نهضت ترجمه (مستقیم)
- ورود فلسفه ارسطویی به اندیشه مدرسی
- اندیشه ارسطویی از تحریم تا اقتباس (تحریم ۱۲۱۰، تحریم ۱۲۱۵، تحریم ۱۲۳۱، تحریم ۱۲۴۵، تحریم ۱۲۷۷، اقتباس کامل ارسطو ۱۳۶۶)
- تأسیس دانشگاه‌ها و معرفی مهم‌ترین کانون‌های فکری و فلسفی اروپا
- تأسیس نخله‌ها (فرانسیسکن‌ها و دومینیکن‌ها)

۱۷- الهیات و فنون آزاد

- مهم‌ترین چهره‌های الهیات (پتروس لمباردوس، گیوم اهل اوسبر، فیلیپ دبیر، گیوم اهل اُورنی)
- شکل‌گیری دانشکده‌های فنون آزاد

۱۸- مکتب آکسفورد (ریاضیات و علوم طبیعی)

- رابرت گروستست و مهم‌ترین آموزه‌های او، راجر بیکن، توماس اهل یورک
- ۱۹- مکتب کهن فرانسیسکن (سنت نوافلاطونی آوگوستین)
- آلکساندر اهل هیلز (آشنایی با کل آثار ارسطو / ترجیح اندیشه‌های افلاطونی آوگوستین)
- بناونتورا (نگرش نوافلاطونی- عرفانی در باب شناخت، جهان، نفس و سلوک عملی / تأکید بر فلسفه مسیحی)

۲۰- مکتب دومینیکن

- آلبرت کبیر، معرفی شرح حال و آثار و آراء در حوزه علوم طبیعی و عرفان نظری

۲۱- توماس آکوینی

- معرفی شرح حال و آثار ،
- نظریه شناخت
- وجود و- اوصاف وجودی موجود (مقولات / سلسله‌مراتب وجود / مبادی وجود / جوهر / جوهر اول / جوهر دوم / ماده و صورت / قوه و فعل / ماهیت و وجود)
- وجود خدا: براهین اثبات وجود خدا (برهان حرکت / برهان علیت / برهان وجوب و امکان / برهان مراتب کمال / برهان نظم / برهان غایی)

- اخلاق (هستی و خیر / خیر نوع آدمی / خیر شخص آدمی / انسان ایدئال / فضیلت‌ها / آزادی اراده / سعادت)
- تعریف حق / خاستگاه حق / قانون طبیعی و حق طبیعی / ویژگی‌های حق
- سیاست (خاستگاه حکومت / صورت‌های حکومت / غایت حکومت / حکومت و کلیسا / حقوق اقوام)

۲۲- ابن‌رشدیان لاتینی سوربن و محکومیت ۱۲۷۷

۲۳- یوهانس دونس اسکوتوس

- معرفی شرح حال و آثار و آراء

۲۴- دوره متأخر اندیشه مدرسی

- آثار واگرایی میان شاخه‌های گوناگون دانش و پرسش دوباره از امکان مابعدالطبیعه

۲۵- ویلیام اکهام

- معرفی شرح حال و آثار و آراء

۲۶- مایستر اکهارت

- معرفی شرح حال و آثار و آراء

۲۷- نیکلاوس کوزانوس

- معرفی شرح حال و آثار و آراء

شیوه ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

- - بریه، ثی.ا. (۱۳۷۷). تاریخ فلسفه قرون وسطی و دوره تجدد، ترجمه یحیی مهدوی، انتشارات خوارزمی.
- ژیلسون، اتین. (۱۳۶۶). روح فلسفه در قرون وسطی، ترجمه علیمیراد داوودی، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی
- ژیلسون، اتین. (۱۳۸۷). نقد تکفر فلسفی غرب: قرون وسطی تا اوایل قرن حاضر، ترجمه دکتر احمدی. سمت
- ژیلسون، اتین. (۱۳۸۷). هستی در اندیشه فیلسوفان، ترجمه سید حمید طالب زاده، انتشارات حکمت
- لاسکم، د. (۱۳۸۰). تفکر در دوره قرون وسطی، ترجمه محمد سعید حنایی کاشانی، نشر قصیده.
- مجتهدی، ک. (۱۳۷۵). فلسفه در قرون وسطی، موسسه انتشارات امیر کبیر.
- ایلخانی، م. (۱۳۸۲). تاریخ فلسفه در قرون وسطی و رنسانس. تهران: انتشارات سمت.
- کاپلستون، فردریک. (۱۳۸۷). تاریخ فلسفه قرون وسطی: آگوستینوس تا اسکوتوس. ترجمه محمدابراهیم دادجو. ج ۲. تهران: علمی و فرهنگی.
- کاپلستون، فردریک. (۱۳۸۷). تاریخ فلسفه قرون وسطی: اوکام تا سوارز. ترجمه محمدابراهیم دادجو. ج ۳. تهران: علمی و فرهنگی.
- Parkinson, G.H.R. . Rutledge History of Philosophy vol.III. London: Rutledge.
- Armstrong, D.N. .The Cambridge History of Later Greek and Early Medieval Philosophy, London: Cambridge University Press.
- Kenny, A. . Aquinas. London: Oxford University Press.
- Brown, P. .Augustine of Hippo. California: University of California Press.

دروس پیش نیاز: تاریخ فلسفه قرون وسطی	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۴	عنوان درس به فارسی: تاریخ فلسفه جدید (۱) (رنسانس، بیکن و عقل گرایان)
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی				
	نظری	الزامی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
عملی					
☐ ندارد ☐ دارد آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد			تعداد ساعت: ۶۴	عنوان درس به انگلیسی: History of Modern Philosophy (1)	
☐ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار					

سرفصل درس:

۱- ریشه‌های مسائل فلسفه جدید

- رنسانس و جنبش اصلاح دینی
- انقلاب علمی
- روشنگری و فلسفه جدید
- نهضت اصلاح دینی
- فرانسیس بیکن

۲- مکتب عقل گرایی

۱-۲- دکارت

- انقلاب دکارتی
- حس و تجربه
- روش و شک
- کوژتیو و تعیین
- اثبات وجود خدا
- منشاء خطا
- حقیقت جسم و استدلال برای وجود اجسام
- جهان دکارتی
- منتقدان دکارت

۲-۲- هابز و اسپینوزا

- ماده گرایی
- وحدت گرایی
- روش هندسی
- مراتب شناخت
- اختیار و ضرورت
- آزادی و سعادت

۲-۳- لایب نیتز

- منادولوژی و نظریه جوهر
- اصل هماهنگی پیشین بنیاد
- عدل الهی
- ضرورت و اختیار
- زمان و مکان

شیوه ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

- کاسیرر، ارنست (۱۳۸۹)، فلسفه روشنگری، ترجمه یدالله موقن، انتشارات نیلوفر.
- براون، استوارت (۱۳۹۵)، تاریخ فلسفه راتلج، ج ۵ (فلسفه بریتانیایی و عصر روشنگری)، ترجمه علی معظمی، نشر چشمه .
- مک گراث، آلیستر، (۱۳۸۷)، مقدمه ای بر تفکر نهضت اصلاح دینی، ترجمه بهروز حدادی، ج دوم، قم، مرکز مطالعات و تحقیقات دانشگاه ادیان و مذاهب، ۱۳۸۷.
- محسن جهانگیری (۱۳۶۹)، احوال و آثار و آراء فرانسیس بیکن، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، چاپ اول.
- کاپلستون، فردریک، (۱۳۸۴)، تاریخ فلسفه (دکارت تا لایب نیتز)، ج ۴، ترجمه غلامرضا اعوانی، انتشارات علمی فرهنگی و سروش.
- Cottingham, J. 1988. *The Rationalists*. Oxford: Oxford University Press.
- Loeb, Louis E. 1981. *From Descartes to Hume: Continental Metaphysics and the Development of Modern Philosophy*. Ithaca, N. Y.: Cornell University Press.
- Woolhouse, R. S. 1993. *Descartes, Spinoza, Leibniz: The Concept of Substance in Seventeenth-century Metaphysics*. London: Routledge.

دروس پیش‌نیاز: تاریخ فلسفه جدید (۱)	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۴	عنوان درس به فارسی: تاریخ فلسفه جدید (۲) (فلسفه تجربه‌گرایی قرن هجدهم)
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی				
	نظری	الزامی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
عملی					
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					
					عنوان درس به انگلیسی: History of Modern Philosophy(2)

سرفصل درس

۱- مکتب تجربه‌گرایی

۱-۱- جان لاک

- رد تصورات فطری
- کیفیات اولیه و ثانویه
- هویت و نفس
- تصورات کلی

۱-۲- جرج برکلی

- سه استدلال برای ایده آلیسم
- رد تصورات کلی
- ریاضیات و علم
- شکاکیت و الحاد

۱-۳- دیوید هیوم

- انطباعات و تصورات
- امور واقع و نسبت‌ها
- علیت و استقراء
- هویت شخصی و جوهر غیرمادی
- اراده آزاد
- شکاکیت

شیوه ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

- براون، استوارت (۱۳۹۵)، تاریخ فلسفه راتلج، ج ۵ (فلسفه بریتانیایی و عصر روشنگری)، ترجمه علی معظمی، نشر چشمه .
- بزرگمهر، م. (۱۳۵۷). فلاسفه تجربی انگلستان. تهران: انجمن فلسفه ایران.
- بارکلی، ج. (۱۳۵۵). سه گفت و شنود (ترجمه منوچهر بزرگمهر). تهران: دانشگاه تهران.
- لاک، ج. (۱۳۳۹). تحقیق در فهم بشر (ترجمه رضازاده شفق). تهران: دانشگاه تهران.
- کاپلستون، فردریک، (۱۳۸۰)، تاریخ فلسفه (هابز تا هیوم)، ج ۴، ترجمه امیر جلال‌الدین اعلم، انتشارات علمی فرهنگی و سروش.
- Woolhouse, R. 1988. *The Empiricists*. Oxford: Oxford University Press

دروس پیش‌نیاز: تاریخ فلسفه جدید (۱)	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۴	عنوان درس به فارسی: کانت و ایده آلیسم آلمانی
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۶۴	
	عملی				
	نظری	الزامی		عنوان درس به انگلیسی: Kant and German Idealism	
	عملی				
	نظری	اختیاری			
عملی					
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒					
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					

سرفصل درس:

- طرح کلی فلسفه نظری کانت براساس نقد عقل محض و تمهیدات
- حس استعلایی و صور پیشین آن (زمان و مکان)
- منطق استعلایی و تفاوت آن با منطق صوری
- تقسیم‌بندی احکام و جایگاه حکم تالیفی پیشین در فلسفه استعلایی
- مقولات فاهمه و استنتاج استعلایی مقولات
- شاکله و نقش آن در نظریه معرفت
- اصول فاهمه محض و اقسام آن
- دیالکتیک استعلایی و توهم استعلایی
- توهم استعلایی و اقسام آن
- مغالطات و تعارضات عقل محض
- ایده‌آل عقل محض: نقد براهین اثبات وجود خدا
- کلیات فلسفه اخلاق و هنر کانت براساس نقدهای دوم و سوم
- فیخته
- شلینگ

شیوه ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

- کاسیرر، ارنست (۱۳۸۹)، فلسفه روشنگری، ترجمه یدالله موقن، انتشارات نیلوفر.
- براون، استوارت (۱۳۹۵)، تاریخ فلسفه راتلج، ج ۵ (فلسفه بریتانیایی و عصر روشنگری)، ترجمه علی هارتناک، ی. (۱۳۷۶)، نظریه معرفت در فلسفه کانت (ترجمه غلامعلی حداد عادل). تهران: فکر روز.
- کورنر، ا. (۱۳۶۷)، فلسفه کانت (ترجمه عزت الله فولادوند). تهران: خوارزمی.
- کانت، ا. (۱۳۶۲)، سنجش خردناب (ترجمه میر شمس‌الدین ادیب سلطانی). تهران: انتشارات امیر کبیر.
- کانت، ا. (۱۳۶۷)، تمهیدات (ترجمه دکتر غلامعلی حداد عادل). تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- سولومون، رابرت، ک (۱۳۷۹)، فلسفه اروپایی، ترجمه محمدسعید حنایی کاشانی، تهران: انتشارات قصیده‌سرا.
- Gardner, Sebastian. 1999. *Kant and the Critique of Pure Reason*. London: Routledge.
- Scruton, Roger. 1997. *Kant*. Oxford: Oxford University Press, 1982. Reprinted in *German Philosophers: Kant, Hegel, Schopenhauer, Nietzsche*. Oxford: Oxford University Press.
- *Wood, Allen. 2005. *Kant*. Oxford: Blackwell.
- Guyer, Paul, ed. 1992. *The Cambridge Companion to Kant*. Cambridge: Cambridge University Press.

دروس پیش‌نیاز: کانت و ایدئالیسم آلمانی	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۴	عنوان درس به فارسی: تاریخ فلسفه قرن نوزدهم		
	عملی						
	نظری	پایه					
	عملی						
	نظری	الزامی				تعداد ساعت: ۶۴	عنوان درس به انگلیسی: 19th Century Philosophy
	عملی						
	نظری	اختیاری					
عملی							
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒							
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐							

سرفصل درس:

۱- مضامین کلیدی:

نقد، آزادی، دیالکتیک، تفکر سیستماتیک، نسبت نظر و عمل، نسبت علم و فلسفه، رمانتیسم، ایده‌آلیسم، اراده، کار، سرمایه، ماتریالیسم، وجود، حیات

۲- فیلسوفان:

هگل، شوپنهاور، مارکس، نیچه، نوکانتیان، کرکگور، برگسون، آگوست کنت، شلایرماخر، دیلتای

شیوه‌ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی/ پروژه	نوشتاری		

منابع

- تاریخ فلسفه از فیشته تا نیچه، فردریک کاپلستون، ترجمه داریوش آشوری، نشر علمی فرهنگی و سروش، ۱۳۷۵
- عصر ایده‌آلیسم آلمانی، سرویراستار رابرت سی سالمن و کاترین هیگینز، ترجمه سید مسعود حسینی، نشر حکمت، ۱۳۹۴
- جهان همچون اراده و تصور، آرتور شوپنهاور، ترجمه رضا ولی‌یاری، نشر مرکز، ۱۳۹۲
- دست‌نوشته‌های اقتصادی و فلسفی ۱۸۴۴، کارل مارکس، ترجمه حسن مرتضوی، نشر آگه، ۱۳۸۲
- سرمایه، کارل مارکس، ترجمه حسن مرتضوی، نشر آگه، ۱۳۸۷
- تبارشناسی اخلاق، فردریش نیچه، ترجمه داریوش آشوری، نشر آگه، ۱۳۹۱
- فراسوی نیک و بد، فردریش نیچه، ترجمه داریوش آشوری، نشر خوارزمی، ۱۳۹۴
- ترس و لرز، سورن کرکگور، عبدالکریم رشیدیان، نشر نی، ۱۳۹۴
- تحول خلاق، هانری برگسون، ترجمه علی‌قلی بیانی، نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱

- ماده و یاد، هانری برگسون، ترجمه علی‌قلی بیانی، نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۵
- عقل در تاریخ، گئورگ ویلهلم فردریش هگل، ترجمه حمید عنایت، نشر هرمس، ۱۳۹۲
- گفت و گویی میان هگل و فلاسفه اسلامی، حمید طالب زاده، نشر هرمس، ۱۳۹۶
- ریشه‌های رمانتیسم، آیزابا برلین، عبدالله کوثری، نشر ماهی، ۱۳۸۸
- فلسفه آلمانی، تری پینکارد، ترجمه ندا قطرویی، نشر ققنوس، ۱۳۹۴
- ایده‌آلیسم آلمانی، ابوالقاسم ذاکرزاده، نشر پرسش، ۱۳۸۸.
- Burrow, J.W. (2000) *The Crisis of Reason: European Thought, 1848–1914*, New Haven and London: Yale University Press
- Camponigri, A.R. (1971) *A History of Western Philosophy, vol. IV: Philosophy from the Romantic Age to the Age of Positivism*, Notre Dame: University of Notre Dame Press.
- Chadwick, O. (1975) *The Secularization of the European Mind in the Nineteenth Century*, Cambridge: Cambridge University Press.

]

دروس پیش‌نیاز: -	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: پدیدارشناسی و فلسفه‌های اگزیستانس
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲	
	عملی				
	نظری	الزامی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
عملی					
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					

Phenomenology and Existentialism

هدف درس :

آشنایی با پدیدارشناسی و فلسفه‌های اگزیستانس

سرفصل درس:

۱. مقدمات: زمینه و زمانه پدیدارشناسی
۲. مقدمات ۲: سبک فلسفه ورزی فیلسوفان اگزیستانس
۳. هوسرل و مسائل اساسی پدیدارشناسی
۴. کی یرکه گور: نقد فیلسوفان و تلقی آنان از حقیقت، مراحل حیات (تقرر استحسانی، زندگی اخلاقی، ایمان)، تنهایی، فردیت، آزادی و اختیار، پارادکس ایمان، مرگ و ترس آگاهی
۵. یاسپرس: معنای اگزیستانس، اکتشافات جهان، شناسایی ابژکتیو و شناسایی اگزیستانس، نزاع عاشقانه، مرگ، آزادی و اختیار، عهد و پیمان
۶. گابریل مارسل: داشتن و بودن، مسئله و راز، امید، ایمان
۷. هایدگر: هایدگر اول، روش پدیدار شناختی-هرمنوتیک هایدگر، انسان به عنوان در عالم بودن، نقد تلقی دکارتی از انسان و جهان، فتوح، راز، حقیقت، زمان
۸. هایدگر دوم: دلایل گشت در تفکر هایدگر، تفکر شاعرانه هایدگر، پیش آمد، تاریخ، متافیزیک، تاریخ هستی
۹. ماهیت تکنولوژی، عصر تصویر جهان، مذهب اصالت بشر، زبان و وجود.
۱۰. سارتر: نسبت سارتر با دکارت، هگل، نیچه، هوسرل و هایدگر، معنای اگزیستانس، جنبه‌های واقع بودگی اگزیستانس، بیرون‌شدهای اگزیستانس، آزادی و اختیار، مسئولیت، عشق، اصالت بشر، مرگ.

شیوه ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

- - ورنو، ر. وال، ژ (۱۳۷۲). پدیدارشناسی و فلسفه های هست بودن (ترجمه یحیی مهدوی). تهران: نشر خوارزمی.
- - مستعان، م. (۱۳۷۴). کی یرکه گور متفکر عارف پیشه. تهران، نشر روایت.
- - نصر، ع. (۱۳۷۵). خدا و انسان در فلسفه پاسپرس. تهران: نشر آذرخش.
- - مک کواری، ج. (۱۳۷۷). فلسفه وجودی (ترجمه محمد سعید حنایی کاشانی). تهران، نشر هرمس.
- Cooper, David. 1991. *Existentialism*. Oxford: Blackwell. (2 nd edn, 1999.)
- Hammond, J., M. Howarth, and R. Keat. 1991. *Understanding Phenomenology*. Oxford: Basil Blackwell.
- Macann, Christopher. 1993. *Four Phenomenological Philosophers: Husserl, Heidegger, Sartre, Merleau-Ponty*. London: Routledge.
- *Moran, Dermot. 2000. *An Introduction to Phenomenology*. London: Routledge.
- Pivcevic, Edo, ed. 1975. *Phenomenology and Philosophical Understanding*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Spiegelberg, Herbert. 1955. *The Phenomenological Movement: A Historical Introduction*. 3 Vols. 3 rd ed. The Hague: Nijhoff, 1982.
- Theunissen, Michael. 1984. *The Other: Studies in the Social Ontology of Husserl, Heidegger, Sartre, and Buber*. Cambridge, Mass.: MIT Press.
- Mooney, Tim, and Dermot Moran, eds. 2002. *The Phenomenology Reader*. London: Routledge.

دروس پیش‌نیاز: منطق جدید و تاریخ فلسفه جدید ۲	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: فلسفه تحلیلی
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲	
	عملی				
	نظری	الزامی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
عملی					
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					عنوان درس به انگلیسی: Analytical Philosophy

سرفصل درس:

- ۱- تاریخچه و پیشینه فلسفه تحلیلی
- ۲- اقسام تحلیل: تحلیل حدی، تحلیل حکمی و تحلیل قیاسی
- ۳- اتمیسم منطقی
- ۴- پوزیتویسم
- ۵- فلسفه تحلیلی معاصر:

الف- جورج ادواردز مور ب- برتراند راسل ج- لودویگ ویتکنشتاین د- رودولف کارناپ
 هـ _ ویلان ندون اورمن کواينو- رایل ی- جین آوستین
 شیوه ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

- بزرگمهر، م. (۱۳۴۸). فلسفه تحلیل منطقی. تهران: انتشارات خوارزمی.
- لاریجانی، ص. (۱۳۷۵). فلسفه تحلیلی. قم: نشر مرصاد.
- هاسپرس، ج. (۱۳۷۰). درآمدی به تحلیل فلسفی (ترجمه سهراب علوی‌نیا). تهران: مرکز ترجمه و نشر کتاب.
- پایا، ع. (۱۳۸۲). فلسفه تحلیلی مسائل و چشم‌اندازها. تهران: طرح نو.
- Kenny, Anthony. 2000: Frege: An Introduction to the Founder of Modern Analytic Philosophy, Blackwell Publishers.
- Monk, Ray and Palmer, Anthony (eds.). 1996: *Bertrand Russell and the Origins of Analytical Philosophy*, Bristol: Thoemmes Press.
- Reck, Erich (ed.). 2001: *From Frege to Wittgenstein: Perspectives on Early analytic philosophy*, Oxford: Oxford University Press.
- Tait, William (ed). 1997: *Early Analytic Philosophy: Frege, Russell, Wittgenstein; Essays in Honor of Leonard Linsky*, Chicago: Open Court.

دروس پیش‌نیاز: -	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: هرمنوتیک
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی				
	نظری	الزامی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒					عنوان درس به انگلیسی: Hermenutics
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					

سرفصل درس:

۱. مفهوم‌شناسی هرمنوتیک
۲. تاریخچه و سیر تحولات هرمنوتیک
۳. عرصه‌های نظری و کاربردی هرمنوتیک
۴. ارتباط و نسبت هرمنوتیک با دانش‌های دیگر (فلسفه، الهیات، معناشناسی، فلسفه زبان، اصول فقه، تفسیر و ...)
۵. هرمنوتیک ماقبل فلسفی
۶. هرمنوتیک کلاسیک
۷. هرمنوتیک رمانتیک
۸. شلایرماخر و هرمنوتیک
۹. دیلتای و هرمنوتیک علوم انسانی
۱۰. هیدگر و تحول بنیادین در هرمنوتیک
۱۱. هرمنوتیک فلسفی گادامر
۱۲. نقد هرمنوتیک فلسفی
۱۳. هرمنوتیک فلسفی و رویکردهای انتقادی
۱۴. هابرماس و تفکر انتقادی
۱۵. هرمنوتیک ریکور
۱۶. هرمنوتیک عینی‌گرای بتی و هرش
۱۷. هرمنوتیک و علوم اسلامی

شیوه ی ارزشیابی:

تجهيزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع:

- بلایشز، ژوزف، گزیده هرمنوتیک، ترجمه سعید جهانگیری، آبادان: پرسش، ۱۳۸۰.
- پالمر، ریچارد، علم هرمنوتیک، ترجمه محمدسعید حنایی کاشانی، تهران: هرمس، ۱۳۸۴.
- ریخته‌گران، محمدرضا، منطق و مبحث علم هرمنوتیک، تهران: نشرکنگره، ۱۳۷۸.
- واینسهایمر، جوئل، هرمنوتیک فلسفی و نظریه ادبی، ترجمه مسعود علیا، تهران: ققنوس، ۱۳۸۱.
- Bleicher, Josef, ed. *Contemporary Hermeneutics: Hermeneutics as Method, Philosophy and Critique*. London and Boston: Routledge and Kegan Paul, 1980.
- Dilthey, Wilhelm. "The Rise of Hermeneutics." In his *Hermeneutics and the Study of History*, edited by Rudolf A. Makkreel and Frithjof Rodi, 235–258. Vol. 4. Princeton, N.J.: Princeton University Press, 1996..
- Gadamer, Hans-Georg. *Philosophical Hermeneutics*. Translated by David E. Linge. Berkeley: University of California Press, 1976..
- ——. *Truth and Method*. Translation revised by Joel Weinsheimer and Donald G. Marshall. New York: Crossroad, 1989..
- Grondin, Jean. *Introduction to Philosophical Hermeneutics*. Translated by Joel Weinsheimer. New Haven: Yale University Press, 1994.

دروس پیش نیاز: تاریخ فلسفه قرن نوزدهم	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: فلسفه پست مدرن
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی				
	نظری	الزامی		تعداد ساعت: ۳۲	
	عملی				
	نظری	اختیاری			
عملی					
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					عنوان درس به انگلیسی: Postmodern Philosophy

سرفصل دروس:

۱. کلیات: (معنا و ملاک معاصر بودن، بررسی وضعیت و موقعیت فلسفه در دوره معاصر، زبان و فلسفه های معاصر)
۲. فلسفه های پست مدرن و ریشه های تاریخی آن
۳. فوکو: رابطه دانش با قدرت، روش دیرینه شناسی و روش تبارشناسی
۴. دریدا: متافیزیک حضور، ساختار شکنی، معنا و متن
۵. لیوتار: وضعیت پست مدرن
۶. نگاه پست مدرن به مسائل اجتماعی، دین، جنسیت، حقوق بشر، علم و دموکراسی

شیوه ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

- پالمر، ر. (۱۳۷۷). علم هرمنوتیک (ترجمه محمد سعید حنایی کاشانی). تهران: نشر هرمس
- دریفوس هـ (۱۳۸۲). میشل فوکو: فراسوی ساختارگرایی (ترجمه حسین بشیریه). تهران: نشر نی.
- ضیمران، م. (۱۳۸۱). میشل فوکو: دانش و قدرت. تهران: نشر هرمس.
- ضیمران، م. (۱۳۷۹). ژاک دریدا و متافیزیک حضور. تهران: نشر هرمس.
- احمدی، ب. (۱۳۷۰). ساختار و تأویل متن. تهران: نشر مرکز.
- نوذری، ح. (۱۳۷۹). پست مدرنیته و پست مدرنیسم. تهران: نشر نقش جهان.

- Cahoone, Lawrence (ed.), 2003, *From Modernism to Postmodernism: An Anthology, 2nd Edition*, London: Blackwell Publishing, Ltd
- Habermas, Jürgen, 1987 [1985], *The Philosophical Discourse of Modernity*, Frederick Lawrence (trans.), Cambridge: Cambridge University Press.
- Lyotard, J.-F., 1984 [1979], *The Postmodern Condition: A Report on Knowledge*, Geoff Bennington and Brian Massumi (trans.), Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Taylor, Victor E., and Winquist, Charles E., 2001, *Encyclopedia of Postmodernism*, London: Routledge.

دروس پیش‌نیاز: زبان تخصصی ۳ و تاریخ فلسفه یونان ۲	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: تفسیر متون فلسفی (۱) فلسفه یونان (افلاطون و ارسطو)	
	عملی					
	نظری	پایه				
	عملی					
	نظری	الزامی				تعداد ساعت: ۳۲
	عملی					
	نظری	اختیاری				
عملی						
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒						
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐						
					عنوان درس به انگلیسی: Philosophical Texts(Interpretation)	

سرفصل درس:

۱- فلسفه یونان (افلاطون و ارسطو)

1- PLATO:

Republic (Book I, 336b—342e, 347b—e; Book II, 357a—362c, 368a—376e; Book III, 412b—417b; Book IV, 427c—445e; Book V, 449—462e, 473b—e; and Books VI—VII, 502c—521b)

2- ARISTOTLE

Metaphysics (Book I, 1—4, 6, 9; and Book XII, 6—9) , **Nicomachean Ethics** (Books I—II; Book IV, 3; Books VI—VII; and Book X, 6—8)

شیوه ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

- Plato, Republic , translated by Joe Sachs,(Newburyport, MA: Focus Philosophical Library, 2007.
- Joe Sachs, Aristotle's Metaphysics ,Green Lion Press, 1999.

دروس پیش نیاز: تفسیر متون فلسفی (۱)	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: تفسیر متون فلسفی (۲) فلسفه قرون وسطی (آگوستین و آکوئیناس)	
	عملی					
	نظری	پایه				
	عملی					
	نظری	الزامی				تعداد ساعت: ۳۲
	عملی					
	نظری	اختیاری				
عملی						
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					عنوان درس به انگلیسی: Philosophical Texts(Interpretation)	

سرفصل درس:

1- AUGUSTINE

City of God (Book XI, Chapter 26; and Book XII, Chapters 1—9)

2- THOMAS AQUINAS

Summa Theologica (selections: TREATISE ON GOD, QUESTION 2: THE EXISTENCE OF GOD ,TREATISE ONMAN, QUESTION 75: OF MAN WHO IS COMPOSED OF A SPIRITUAL AND A CORPOREAL SUBSTANCE,QUESTION 94: OF THE NATURAL LAW,QUESTION 95: OF HUMAN LAW)

شیوه ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع:

- St. Augustine, *City of God*, translated by Gerald G. Walsh, Daniel J. Honan, and Grace Monahan, Washington, DC: The Catholic University of America Press, 1952, 1954.
- *Summa theologiae*, English translation: Fathers of the English Dominican Province, trans. (1911; reprint, Allen, TX: Christian Classics, 1981).

دروس پیش‌نیاز: تفسیر متون فلسفی (۲)	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به فارسی: تفسیر متون فلسفی (۳) فلسفه جدید (دکارت، لایب نیتز، هیوم، کانت)
	عملی					
	نظری	پایه				
	عملی					
	نظری	الزامی				
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐						عنوان درس به انگلیسی: Philosophical Texts(Interpretation)

سرفصل درس:

1- RENÉ DESCARTES

Meditations on the First Philosophy :(FIRSTMEDITATION, *What can be called into doubt*, THIRDMEDITATION, *The existence of God*, SIXTHMEDITATION, *The existence of material things, and the real distinction between mind and*).

2- GOTTFRIED LEIBNIZ

The Monadology :selections (1. The object of this discourse, the *monad*, is nothing else ff)

3- DAVID HUME

An Enquiry Concerning Human Understanding :(SECTION III. OF THE ASSOCIATION OF IDEAS, SECTION VII. OF THE IDEA OF NECESSARY CONNEXION)

4- IMMANUEL KANT

The critique of pure reason :(The Transcendental Doctrine of Elements, First Part, The Transcendental Aesthetic)

شیوه ی ارزشیابی:

تجهيزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع:

- Rene Descartes, *Meditations on the First Philosophy with Selections from the Objections and Replies*, translated by John Cottingham , Cambridge University Press, 1986.
- Gottfried Wilhelm Von Leibniz, *Monadology and Other Philosophical Essays*, translated by Paul Schrecker and Anne Martin Schrecker ,Pearson/Library of the Liberal Arts, 1965.
- David Hume, *An Enquiry concerning Human Understanding*, edited by Tom L. Beauchamp, : Oxford University Press, 1999

دروس پیش‌نیاز: تفسیر متون فلسفی (۳)	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به فارسی: تفسیر متون فلسفی (۴) فلسفه معاصر (راسل و هوسرل)
	عملی					
	نظری	پایه				
	عملی					
	نظری	الزامی				
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
عنوان درس به انگلیسی: Philosophical Texts(Interpretation)						
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒						
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐						

سرفصل درس:

1- BERTRAND RUSSELL

The Problems of Philosophy (Chapters 1 : APPEARANCE AND REALITY)

2- EDMUND HUSSERL

Phenomenology (Encyclopaedia Britannica article)

شیوه ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع:

- Edmund Husserl, Phenomenology, Encyclopaedia Britannica, 14th edition, 1932.
- Russell, Bertrand, THE PROBLEMS OF PHILOSOPHY, Oxford University Press, 1971.

دروس پیش نیاز: -	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: فلسفه علم
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲	
	عملی				
	نظری	الزامی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
عملی					
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					
					عنوان درس به انگلیسی: Philosophy of Science

سرفصل درس:

۱. علم چیست؟
۲. فلسفه علم چیست؟
۳. علم و شبه علم
۴. استقراء گرایی بیکن
۵. انقلاب های علمی
۶. پوزیتیویست های منطقی
۷. هیوم و مسأله استقراء
۸. مسأله تأیید
۹. معمای جدید استقراء
۱۰. پوپر و ابطال پذیری
۱۱. لاکاتوش و بازسازی عقلانی تاریخ علم
۱۲. کوهن و انقلاب در علم
۱۳. فایرآبند و آنارشسیسم در علم
۱۴. بیزگرایان و احتمال

شیوه ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

- اوکاشا، سمیر. (۱۳۸۸). *فلسفه علم*. ترجمه هومن پناهنده. تهران: فرهنگ معاصر.
- گیلیس، دانالد. (۱۳۸۷). *فلسفه علم در قرن بیستم*. ترجمه حسن میانداری. تهران: سمت؛ قم: مؤسسه فرهنگی طه.
- لیدیمن، جیمز. (۱۳۹۰). *در آمدهی بر فلسفه علم*. ترجمه حسین کرمی. تهران: حکمت.
- چالمرز، آلن. (۱۳۸۷). *چیستی علم*. ترجمه سعید زیبا کلام. تهران: سمت؛ علمی و فرهنگی.
- حسین شیخ رضایی، امیر احسان کرباسی زاده. *آشنایی با فلسفه علم*. نشر هرمس. ۱۳۹۱.
- Curd, Martin and J. A. Cover (1998): *Philosophy of Science. The Central Issues*. New York and London: W. W. Norton. [Henceforth abbreviated to C&C']
- Salmon, Marrilee *et al.* (1992): *Introduction to the Philosophy of Science*. Indianapolis and Cambridge: Hackett
- Bird, Alexander (1998): *Philosophy of Science*. London: Routledge.
- Hitchcock, Christopher (ed.) (2004): *Contemporary Debates in Philosophy of Science*. Oxford: Blackwell.
- Kosso, Peter (1992): *Reading the Book of Nature. An Introduction to the Philosophy of Science*. Cambridge: CUP.
- Ladyman, James (2002): *Understanding Philosophy of Science*. London: Routledge.

دروس اختیاری

دروس پیش‌نیاز: -	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: روش تحقیق و مقاله نویسی با تأکید بر فلسفه
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲	
	عملی				
	نظری	الزامی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒					عنوان درس به انگلیسی: Research methodology in Philosophy
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					

سرفصل درس:

۱. چستی تحقیق و پژوهش فلسفی
۲. روش تحقیق در فلسفه و فرایند آن
۳. آشنایی با ابزار و منابع تحقیق و چگونگی استفاده از آن‌ها (Literature Review)
  - کتاب‌ها
  - مجلات
  - اینترنت و منابع دیجیتال
  - منابع و داده‌های غیرقابل اعتماد (Junk Science)
۴. روش نوشتن و انتشار یک مقاله پژوهشی
  - عنوان (Title)
  - چکیده (Abstract)
  - مقدمه (Introduction)
  - بدنه مقاله (Main Body)
  - نتیجه (Conclusion)
  - حوه ارجاع و نقل قول (Quoting & Paraphrasing)
  - پی‌نوشت (Endnote) و پانوشت (Footnote)
  - نحوه تدوین منابع (References/Bibliography)
  - چگونگی انتخاب نشریه مناسب
۵. روش‌های تفسیر (Interpretation) و ارزیابی نقادانه (Critical Analysis)

۶. روش تدوین پیشنهاد تحقیق (Research or Thesis Proposal).

۷. روش ارائه سمینار و مقاله پژوهشی در همایش‌ها

۸. روش تدوین و نگارش رساله

۹. اصول اخلاقی تحقیق (Ethics in Research)

شیوه‌ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

- ایمان، محمد تقی (۱۳۹۱) *فلسفه روش تحقیق در علوم انسانی*. تهران: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
- بود، میشل (۱۳۸۷) *هنر تزنویسی*، ترجمه عبدالحسین نیک‌گهر. تهران: توتیا.
- جواهری‌زاده، ناصر (۱۳۸۶) *راهنمای تهیه و تدوین پیشنهاد پژوهش*. تهران: فرهنگ زبان.
- حافظ‌نیا، محمدرضا (۱۳۷۷) *مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی*. تهران: سمت.
- خاکی، غلامرضا (۱۳۸۷) *روش تحقیق با رویکردی به پایان‌نامه نویسی*. تهران: بازتاب.
- سمیعی، احمد (۱۳۹۳) *نگارش و ویرایش*. تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت).
- فرامرزق‌راملی، احد (۱۳۸۳) *اصول و فنون پژوهش در گستره دین‌پژوهی*. قم: حوزه علمیه قم، مرکز مدیریت.
- موحد، ضیاء (۱۳۹۵) *البته واضح و مبرهن است که... رساله‌ای در مقاله‌نویسی*. تهران: نشر نیلوفر.
- نجفی ابوالحسن (۱۳۹۵) *غلط‌نویسیم: فرهنگ دشواریهای زبان فارسی*. تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- Adler, Mortimer J. and Charles Van Doren (1972) *How to Read a Book*. New York: Simon & Schuster, Inc..
- Booth, Wayne C., Gregory G. Colomb, and Joseph M. Williams (2008) *The Craft of Research*, 3rd ed. Chicago: The University of Chicago Press.
- Daly, Chris (2010) *An Introduction to Philosophical Methods*. Canada: Broadview Press.
- Gadamer, Hans-Georg (1989) *Truth and Method*, Translated by Joel Weinheimer and Donald G. Marshall. New York: Continuum.
- Gibaldi, Joseph (2003) *MLA Handbook for Writers of Research Papers*, 6th ed. New York: The Modern Language association of America.
- Martinich, A. P. (2005) *Philosophical Writing: An Introduction*. Oxford: John Wiley & Sons.
- Oliver, Paul (2010) *The Student's Guide to Research Ethics*. Maidenhead (UK): McGraw-Hill International Ltd.
- Oliver, Paul (2010) *Understanding the Research Process*. Los Angeles: SAGE Publications Ltd.
- Ramachandran, T. P. (1984) *The Methodology of Research in Philosophy*. Radhakrishnan Institute for Advanced Study in Philosophy: University of Madras Press.
- Strunk, William Jr. and E.B. White (1979) *The Elements of Style*. New York: Macmillan, Available online at: <http://www.bartleby.com/141/>
- Turabian, Kate L., et al. (2007) *A Manual for Writers of Term Papers, Theses, and Dissertations*, 7th ed. Chicago: The University of Chicago Press.
- Vaughn, Lewis (2005) *Writing Philosophy: A Student's Guide to Writing Philosophy Essays*. Oxford: Oxford University Press.

- Veit, Richard, Christopher Gould, and John Clifford (1985) *Writing, Reading and Research* (2nd ed). Macmillian: New York.
- Watson, Richard A. (1992) *Writing Philosophy: A Guide to Professional Writing and Publishing*. Carbondale: Southern Illinois University Press.
- Weston, Anthony (2009) *A Rulebook for Arguments*, 4th ed. Indianapolis: Hackett Publishing Company.
- Williams, Joseph M. (1995) *Style: Toward Clarity and Grace*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Seech, Zachary (2009) *Writing Philosophy Papers*. Belmont, CA: Wadsworth.

دروس پیش‌نیاز: -	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: فلسفه هنر
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی				
	نظری	الزامی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
تعداد ساعت: ۳۲					
عنوان درس به انگلیسی: Philosophy of Art					
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒					
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					

سرفصل درس:

۱. تعریف فلسفه هنر؛
۲. معرفی اجمالی مسائل و تاریخچه فلسفه هنر؛
۳. معرفی تفصیلی مسائل فلسفه هنر:
  - ۱-۳. تعریف هنر؛
  - ۱-۱-۳. نظریه تقلید؛
  - ۲-۱-۳. نظریه بیان؛
  - ۳-۱-۳. نظریه فرم؛
  - ۴-۱-۳. نظریه‌های غیرذات‌گرا (نوویتگنشتاینی)؛
  - ۵-۱-۳. نظریه‌های نهادی و تاریخی.
- ۲-۳. تفسیر هنر؛
- ۳-۳. نقد هنر.
۴. بررسی و تحلیل نظر متفکران اسلامی (فلسفه، کلام و عرفان) در باب هنر

شیوه‌ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

- اعوانی، غلامرضا (۱۳۷۵). حکمت معنوی هنر. انتشارات سوره مهر
- کارول، نوتل. (۱۳۸۶). درآمدی بر فلسفه هنر. ترجمه صالح طباطبائی. تهران: فرهنگستان هنر جمهوری اسلامی ایران.
- گراهام، بی (تا). فلسفه هنر ما، ترجمه مسعود عیا. تهران: ققنوس
- ویلکینسون، رابرت. (۱۳۸۵). هنر، احساس و بیان. ترجمه امیر مازیار. تهران: فرهنگستان هنر.
- احمدی، بابک. (۱۳۸۰). حقیقت و زیبایی. تهران: مرکز.
- هاسپرس، جان؛ بیردزلی، منرو. (۱۳۸۷). تاریخ و مسائل زیبایی‌شناسی. ترجمه محمدسعید حنایی کاشانی. تهران: هرمس.
- هنفلینگ، آزوالد. (۱۳۷۷). چیستی هنر. ترجمه علی رامین. تهران: شهر کتاب، هرمس.
- Budd, M. 1995. *Values of Art: Pictures, Poetry and Music*. London: Penguin.
- Carroll, N. 1999. *Philosophy of Art: A Contemporary Introduction*. London: Routledge.
- Lyas, C. 1997. *Aesthetics*. London: UCL Press.

دروس پیش‌نیاز: -	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: فلسفه اخلاق در تفکر غربی
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی				
	نظری	الزامی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
عملی					
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					
عنوان درس به انگلیسی: Ethics in Western philosophy					

سرفصل دروس:

۱. گستره اخلاق پژوهی در غرب؛
۲. تبیین و توضیح تمایز میان اخلاق، علم اخلاق، فلسفه اخلاق؛
۳. معناشناسی و معرفت‌شناسی مفاهیم اخلاقی؛
۴. بیان برخی نظرات انتقادی و نقد و بررسی آراء؛
۵. رابطه دین و اخلاق؛
۶. شرح دیدگاه‌های وظیفه‌گرایی و غایت‌گرایی؛
۷. تقسیم‌بندی نظریات غایت‌گرایانه: خودگرایی، سودگرایی؛
۸. شرح و تبیین فضیلت‌گرایی اخلاقی؛
۹. ذکر نمونه‌هایی از اخلاقی کاربردی: اخلاق جنگ، عصیان مدنی، حق حیات.

شیوه ارزیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

- اتکینسون، آر. اف. (۱۳۷۰). درآمدی بر فلسفه اخلاق. ترجمه سهراب علوی نیا. تهران: مرکز ترجمه و نشر کتاب.
- مک اینتایر، السدر. (۱۳۷۹). تاریخچه فلسفه اخلاق. ترجمه انشاءالله رحمتی. تهران: حکمت.
- هولمز، رابرت. ال. (۱۳۸۵). مبانی فلسفه اخلاق. ترجمه مسعود علیا. تهران: ققنوس.

- وارنوک، مری. (۱۳۸۰). *فلسفه اخلاق در قرن بیستم*. ترجمه ابوالقاسم فنایی. قم: بوستان کتاب.
- فرانکنا و. ک. (۱۳۸۳). *فلسفه اخلاق*. ترجمه هادی صادقی. قم: طه.
- پالمر، مایکل. (۱۳۸۵). *مسائل اخلاقی: متن آموزشی فلسفه اخلاق*. ترجمه علیرضا آل بویه. قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.
- ریچلز جیمز. (۱۳۸۷). *فلسفه اخلاق*. ترجمه آرش اخگری. تهران: حکمت.
- بینکافس، ادموند. (۱۳۸۲). *از مسأله محوری تا فضیلت گرایی*. مقدمه، ترجمه و تعلیقات حمیدرضا حسنی، مهدی علی‌پور؛ با مقدمه محمد لگنهاوسن. قم: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، دفتر نشر معارف.
- Harman, G. 1977. *The Nature of Morality: an introduction to ethics*. New York: Oxford University Press .
- Mackie, J. L. 1977. *Ethics: Inventing Right and Wrong*. Harmondsworth: Penguin.
- Norman, R. 1983. *The Moral Philosophers: an introduction to ethics*. Oxford: Clarendon Press.
- Williams, B. 1976. *Morality: An Introduction to Ethics*. Cambridge: Cambridge University Press.

دروس پیش‌نیاز: -	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: فلسفه فرهنگ و اجتماع
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲	
	عملی				
	نظری	الزامی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒					عنوان درس به انگلیسی: Philosophy of culture and society
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					

سرفصل دروس:

۱. مباحث نظری در باره چیستی فرهنگ: تعاریف فرهنگ، تعریف فلسفی فرهنگ، فلسفه فرهنگ، نسبت فلسفه فرهنگ با انسان‌شناسی فلسفی و فلسفه تاریخ، نقد فرهنگ
۲. فیلسوفان فرهنگ: پیش‌تاریخ فلسفه فرهنگ (فیلسوفانی که بدون بکار بردن واژه فرهنگ، تفکر در باره آنچه امروز فرهنگ می‌نامیم داشته‌اند و زمینه تفکر در باره فرهنگ را فراهم کرده‌اند)، ویکو، روسو، هردر، نیچه، فروید، کاسیرر، متفکران حوزه فرانکفورت، هیدگر
۳. تفکر فلسفی در باره فرهنگ و تمدن در جهان اسلامی: فارابی، ابوریحان بیرونی، ابن طفیل، ابن خلدون، علامه طباطبائی
۴. فلسفه فرهنگ و رشته‌های مرتبط: انسان‌شناسی، جامعه‌شناسی، مطالعات فرهنگی، زبان پژوهی، ادبیات و شعر، حقوق، سیاست، مدیریت، اخلاق، روان‌پژوهی، دین‌پژوهی، علم و تکنیک
۵. مسایل فرهنگی عالم معاصر: فرهنگ توده‌ای، فرهنگ جهانی، مناسبات میان فرهنگها، آینده طبیعت، رسانه‌های نوین
۶. سیر تحول تفکرات فلسفی در باره اجتماع در تاریخ فلسفه: دوره یونانی، قرون وسطی، رنسانس، دوره مدرن، قرن بیستم، دوره معاصر، اندیشه‌های اجتماعی فیلسوفان مسلمان

شیوه‌ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

- آزاد ارمکی، تقی، ۱۳۸۱، نظریه های جامعه شناسی، تهران: انتشارات سروش، چاپ دوم.
- آشوری، داریوش، تعریف ها و مفهوم فرهنگ، نشر آگه، تهران، ۱۳۸۶
- بشیریه، حسین نظریه های فرهنگ در قرن بیستم، تهران: موسسه فرهنگی آینده پویان، ۱۳۷۹.
- پهلوان، چنگیز: فرهنگ شناسی. گفتارهایی در زمینه فرهنگ و تمدن، نشر نقره، تهران، چاپ دوم، ۱۳۸۲
- پهلوان، چنگیز: فرهنگ شناسی. گفتارهایی در زمینه فرهنگ و تمدن، نشر نقره، تهران، چاپ دوم، ۱۳۸۲
- طباطبایی، محمد حسین: اصول فلسفه و روش رئالیسم، جلد دوم، تهران: انتشارات صدرا، ۱۳۶۱
- فی، بریان (۱۳۸۱). فلسفه امروزی علوم اجتماعی با نگرش چندفرهنگی، ترجمه خشایار دیهیمی، تهران: طرح نو
- کورز، لیونیس: زندگی و اندیشه بزرگان جامعه شناسی، ثلاثی، علمی، تهران، چ سیزدهم، ۱۳۸۶
- کاسیرر، ارنست: رساله ای در باب انسان. درآمدی بر فلسفه فرهنگ، ترجمه بزرگ نادرزاده، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، چاپ سوم، ۱۳۸۰
- مصلح، علی اصغر (۱۳۹۲). ادراکات اعتباری علامه طباطبائی و فلسفه فرهنگ، تهران: انتشارات روزگار نو
- مصلح، علی اصغر (۱۳۹۳). فلسفه فرهنگ، تهران: انتشارات علمی
- مصلح، علی اصغر (۱۳۹۱). جستجو و گفت و گو. جستارهایی در فرهنگ، تهران: انتشارات علم
- نراقی، احسان (۱۳۷۹). علوم اجتماعی و سیر تکوینی آن، تهران: نشر فرزانه روز
- مجله ارغنون (۱۳۸۲). شماره ۱۸: مسائل نظری فرهنگ (مجموعه مقالات)، چاپ سوم، تهران: سازمان چاپ و انتشارات،
- مجله ارغنون (۱۳۸۲). شماره ۱۹ و ۲۰: فرهنگ و زندگی روزمره (مجموعه مقالات)، چاپ سوم، تهران: سازمان چاپ و انتشارات،
- Morton White: A Philosophy of Culture: The Scope of Holistic Pragmatism, Princeton University Press, 2005.

دروس پیش نیاز: -	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: پوزیتیویسم و پراگماتیسم
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲	
	عملی				
	نظری	الزامی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					

عنوان درس به انگلیسی:
Positivism and Pragmatism

سرفصل درس:

- ۱- اصطلاح شناسی و خاستگاه های تکوین پوزیتیویسم (آگوست کنت و ...)
- ۲- آراء متفکران حلقه وین
- ۳- اصل اثبات پذیری و مسئله معناداری
- ۴- نقد متافیزیک
- ۵- مواجهه پوزیتیویسم با مباحث فلسفه اخلاق و فلسفه دین
- ۶- نقدهای فلسفه معاصر بر پوزیتیویسم (پوپر، کواین، دیلتای، هابرماس، گادامر و ...)
- ۷- اصطلاح شناسی و خاستگاه های تکوین پراگماتیسم
- ۸- نظریه معرفت شناختی پراگماتیسم
- ۹- پراگماتیسم و مسئله معنا
- ۱۰- نقد متافیزیک در سنت پراگماتیستی
- ۱۱- متفکران کلیدی پراگماتیسم (چارلز پیرس، ویلیام جیمز و جان دیویی)
- ۱۲- نوپراگماتیسم ریچارد رورتی

شیوه ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

- زبان، حقیقت و منطق، آیر، ترجمه بزرگمهر، انتشارات علمی دانشگاه صنعتی، ۱۳۶۷.
- رساله وین، میر شمس الدین ادیب السلطانی، مرکز ایرانی مطالعه فرهنگ‌ها، ۱۳۵۹.
- حلقه وین، منوچهر بزرگمهر، انتشارات خوارزمی، ۱۳۵۲.
- پوزیتیویسم منطقی، بهالدین خرمشاهی، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۶۱.
- چهار پراگماتیست: درآمدی انتقادی بر فلسفه پیرس، جیمز، مید و دیوئی، اسرائیل شفلر، ترجمه محسن حکیمی، ۱۳۸۸.
- فلسفه معاصر اروپائی، بوخنسکی، ترجمه دکتر شرف الدین خراسانی، انتشارات علمی فرهنگی، ۱۳۷۷.

دروس پیش‌نیاز: فلسفه معاصر	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: فلسفه معاصر فرانسه
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی				
	نظری	الزامی			
	عملی				
	نظری	اختیاری		تعداد ساعت: ۳۲	
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒					
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					
عنوان درس به انگلیسی: French Contemporary Philosophy					

سرفصل درس:

- ۱- مراد از فلسفه معاصر فرانسه، از فرانسوی بودن این فلسفه و از معاصر بودن آن.
- ۲- جریان فلسفه دینی در فرانسه: امانوئل مونیه و شخص‌گرایی، گابریل مارسل، پیر تیلار دو شاردن
- ۳- پدیدارشناسی با تفاسیر هرمنوتیک پل ریکور
- ۴- پدیدارشناسی و اگزیستانسیالیسم: سارتر و مرلو-پونتی
- ۵- جریان فلسفی مارکسیستی و نئو مارکسیستی: آنری لوفور، لویی آلتوسر
- ۶- جریان ساختارگرایی: مقدمه و ریشه‌های این جریان. اشاره به سوسور، کلود لوی - استروس. شرح مهم‌ترین ویژگی اندیشه‌های لاکان، رولان بارت
- ۷- جریان پس از ساختارگرایی (۱): ژیل دلوز و میشل فوکو
- ۸- جریان پس از ساختارگرایی (۲): شرح مسأله‌سازی (deconstruction) از طریق فلسفه‌های لویناس و دریدا
- ۹- مسأله پست مدرنیسم در اندیشه ژان - فرانسوا لیوتار و ژان بودریار
- ۱۰- جریان فلسفه فمینیستی: هلن سیکسو، لوس ایریگاره، یولیا کریستوا
- ۱۱- چند فیلسوف مطرح در فرانسه حال حاضر (۱): ژان لوک نانس، برنارد ستیگلر، گی دوپور.

شیوه‌ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمون‌های نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

- Matthews, Eric, Twentieth-Century French Philosophy, Oxford University Press, 1996.
- Kearney, Richard (ed.), Continental philosophy in the 20th century, Routledge History of Philosophy, 1994.
- Sarup, Madan, An introductory guide to Post-Structuralism and Postmodernism, Harvester, 1993.
- Sim, Stuart (ed.), The Routledge Companion to Postmodernism, Routledge, 2001.
- Anderson, Perry, The origins of postmodernity. London: Verso, 1998.
- Bertens, Hans, The Idea of the Postmodern: A History. London: Routledge, 1995.
- Best, Steven Best and Douglas Kellner, The Postmodern Turn, 1997.
- Honderich, T., The Oxford Companion to Philosophy, article "Postmodernism".
- Norris, Christopher, What's Wrong with Postmodernism: Critical Theory and the Ends of Philosophy, 1990.
- Sim, Stuart, The Routledge critical dictionary of postmodern thought, 1999.

دروس پیش نیاز: -	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: فلسفه تاریخ		
	عملی						
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲		عنوان درس به انگلیسی: Philosophy of History	
	عملی						
	نظری	الزامی		آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒			
	عملی						
	نظری	اختیاری					سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐
	عملی						

سرفصل درس:

۱. فلسفه نظری تاریخ:
  - ۱-۱. پیدایش فکر تاریخی در غرب؛
  - ۲-۱. اوصاف فلسفه نظری تاریخ؛
  - ۳-۱. فلسفه نظری تاریخ در نظر: ویکو، هردر، کانت و هگل.
۲. فلسفه تحلیلی تاریخ یا علم تاریخ:
  - ۱-۲. تفاوت دو حوزه فلسفه تاریخ و علم تاریخ؛
  - ۲-۲. آیا تاریخ علم است؟
  - ۳-۲. تبیین و انواع آن در تاریخ (تبیین بر اساس قانون، روایت و...)
  - ۴-۲. علیت و عینیت در تاریخ؛
  - ۵-۲. حقیقت (صدق) در تاریخ (نظریه مطابقت، انسجام و...).
۳. تاریخ در نظر فلاسفه پست مدرن: فوکو و ...؛
۴. فلسفه تاریخ و سابقه آن در تمدن اسلامی:
  - ۱-۴. بحث از تاریخ‌نگاری و انحاء آن در تمدن اسلامی؛
  - ۲-۴. آموزه‌های ناظر بر فلسفه تاریخ در متون دینی؛
  - ۳-۴. فلسفه تاریخ ابن خلدون؛ طرح علم عمران و اصول آن؛
  - ۴-۴. نقد و بررسی فلسفه تاریخ معاصر در آثار متفکران اسلامی (استاد مطهری، دکتر شریعتی و برخی دیگر از معاصران جهان اسلام).

شیوه ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع:

- مجتهدی، کریم. (۱۳۸۸). فلسفه تاریخ. تهران: سروش.
- ادواردز، پل. (۱۳۷۶). فلسفه تاریخ: مجموعه مقالات از دایره المعارف فلسفه. ترجمه بهزاد سالکی. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- توین بی. آ. (۱۳۷۵). موزخ و تاریخ. ترجمه حسن کامشاد. تهران: خوارزمی.
- ابن خلدون، عبدالرحمن بن محمد. (۱۳۹۰). مقدمه ابن خلدون. ترجمه محمد پروین گنابادی. تهران: علمی و فرهنگی. چاپ سیزدهم.
- مهدی، محسن. (۱۳۸۳). فلسفه تاریخ ابن خلدون. ترجمه مجید مسعودی. تهران: علمی و فرهنگی.
- هگل، گئورگ فردریش ویلهلم. (۱۳۷۹). عقل در تاریخ. ترجمه حمید عنایت. تهران: شفیعی.
- والش، وایچ. (۱۳۶۳). مقدمه ای بر فلسفه تاریخ. ترجمه شیاءالدین علایی طباطبایی. تهران: امیرکبیر.
- استنفورد، مایکل. (۱۳۸۶). درآمدی بر تاریخ پژوهشی. ترجمه مسعود صادقی. تهران: سمت؛ دانشگاه امام صادق (ع).
- مصباح یزدی، محمدتقی. (۱۳۶۸). جامعه و تاریخ در قرآن. قم: سازمان تبلیغات اسلامی.
- مطهری، مرتضی. (۱۳۶۹). فلسفه تاریخ. تهران: صدرا.
- Danto, Arthur Coleman, 1965. *Analytical philosophy of history*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Gardiner, Patrick L., 1952. *The nature of historical explanation*, London: Oxford University Press.
- — (ed.), 1974. *The philosophy of history* (Oxford readings in philosophy), London, New York: Oxford University Press.
- Herder, Johann Gottfried, 1791. *Reflections on the philosophy of the history of mankind*, F. E. Manuel (ed.), *Classic European historians*, Chicago: University of Chicago Press, 1968
- Walsh, William Henry, 1960 [1951]. *Philosophy of history: An introduction* New York: Harper.

دروس پیش نیاز: -	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: فلسفه سیاست
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی				
	نظری	الزامی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
عملی					
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒				تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Political Philosophy
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					

سرفصل درس:

- ۱- فلسفه سیاسی
  - فلسفه سیاسی به مثابه نوعی تفکر هنجاری. تفکر هنجاری پردازش نظری امر سیاسی چونان «آنچه بهتر است باشد».
- ۲- فهم فلسفه سیاسی:
  - زمینه و زمانه. بحران‌های زمانه و مقومات نظری
- ۳- فلسفه سیاسی کلاسیک:
  - بحران‌های اخلاقی - سیاسی آتن
  - اخلاق و سیاست: خیر و مصلحت، قانون طبیعی در فلسفه افلاطون، ارسطو، سیرون
  - مقولات هنجاری کلاسیک: حکمت، فضیلت، عدالت، شهروندی، و حکمرانی خوب
- ۴- فلسفه سیاسی مسلمانان
  - علم مدنی، فضیلت، عدالت، مدینه فاضله، و ریاست فاضله در اندیشه فارابی و خواجه نصیرالدین طوسی
- ۵- فلسفه سیاسی و مدرنیته:
  - بحران اقتدار در قرون وسطای متأخر و نظریه دو قلمرو
  - بحران‌های اجتماعی دوره آغازین مدرن و شکل‌گیری «دولت - ملت»
  - مقولات هنجاری جدید (مدرن): حق طبیعی، آزادی، نهاد حاکمیت، قانون، قرارداد اجتماعی. اندیشه سیاسی ماکیاولی و توماس هابز
- ۶- فلسفه سیاسی عصر روشنگری
  - تحولات عینی و تفکر مدرن: تعقل، طبیعت، فردیت، «دست نامرئی» و پیشرفت
  - لیبرالیسم سیاسی و اقتصادی جان لاک و آدم اسمیت
  - «اراده عمومی»، «سیاست وظیفه‌گرا»، و «دولت اخلاقی»: ژان ژاک روسو، کانت، و هگل
- ۷- قرن نوزده و جدال ایدئولوژی‌های سیاسی پس از انقلاب صنعتی

- ۸- لیبرالیسم، سوسیالیسم، آنارشیزم در اندیشه کارل مارکس، برنشتاین، پرودن،
 ۹- دو جنگ فراگیر (جهانی)، بحران‌های مدرنیته و ظهور «دولت رفاه»
 ۱۰- پس از دولت رفاه:
 ۱۱- آگزیستانسیالیسم، اندیشه انتقادی
 - انتخاب، عصیان، و رهائی: ژان پل سارتر، کامو، هربرت مارکوزه
 - نولیبرالیسم پراگماتیستی، فلسفه سیاسی زبانی، پساساختارگرایی، «و تفکرات جماعت‌گرایانه»:
 - جان رالز، یورگن هابرماس، میشل فوکو، والتزر: «عدالت به‌مثابه انصاف»، «عدالت گفتگویی»، «مقاومت اخلاقی»، «حوزه‌های عدالت»
 ۱۲- تفکر سیاسی تطبیقی: فلسفه سیاسی فراسوی اروپا محوری
 - گایاتری اسپیوک، ریموند پانیکار، فرد دالمایر
 ۱۳- فلسفه و اندیشه سیاسی مسلمین از خواجه نصیر تا دوره معاصر

شیوه‌ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

- ارسطو. سیاست، ترجمه حمید عنایت. تهران: علمی و فرهنگی، ۱۳۸۱.
- ارسطو. اخلاق نیکوماخوس. ترجمه محمدحسن لطفی. تهران: طرح نو، ۱۳۷۸.
- افلاطون. جمهوری. ترجمه فؤاد روحانی. ج ۴. تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۶۰.
- بلوم، ویلیام تئودور. نظریه‌های نظام سیاسی، کلاسیک‌های اندیشه سیاسی و تحلیل سیاسی نوین. ترجمه احمد تدین. ۲ جلد. تهران: آران، ۱۳۷۳.
- پارخ، بیکو. «فلسفه فلسفه سیاسی». ترجمه منصور انصاری. فصلنامه اندیشه سیاسی. ۱۳۸۳.
- پلامناتز، جان. شرح و نقدی بر فلسفه اجتماعی و سیاسی هگل. ترجمه حسین بشیریه. تهران: نی، ۱۳۷۱.
- جونز، ویلیام تامس. خداوندان اندیشه سیاسی. ترجمه علی رامین. ج ۲. تهران: علمی و فرهنگی، ۱۳۷۶.
- خواجه نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد. اخلاق ناصری. تصحیح و تنقیح مجتبی مینوی و علیرضا حیدری. ج ۷. تهران: خوارزمی، ۱۳۹۱.
- دیرکس، هانس. انسان‌شناسی فلسفی. ترجمه محمدرضا بهشتی. تهران: هرمس، ۱۳۸۰.
- سولومون، رابرت ک. فلسفه اروپائی (قاره ای): طلوع و افول خود. ترجمه س. حنائی کاشانی. تهران: قصیده. ۱۳۷۹.
- فارابی، ابونصر محمد بن محمد. آراء اهل المدینه الفاضله. قدم له و علق علیه و شرحه علی بوملحم. بیروت: دار و مکتبه الهلال، ۱۹۹۵.
- کلوסקو، جورج. تاریخ فلسفه سیاسی. ترجمه خشایار دیهیمی. ج ۱ و ۲. تهران: نی، ۱۳۸۹.
- لسناف، مایکل هری. فیلسوفان سیاسی قرن بیستم. ترجمه خشایار دیهیمی. تهران: کوچک، ۱۳۸۷.
- Plamenatz, John. 1962. *Man and Society: Political and Social theories from Machiavelli to Marx*. 3 Vols. New ed London: Longman, 1992.

- Hampsher-Monk, Iain. 1992. *A History of Modern Political Thought: Major Political Thinkers from Hobbes to Marx*. Oxford: Blackwell.
- Rosen, Michael, and Jonathan Wolff, eds. 1999. *Political Thought*. Oxford: Oxford University Press. Contains many relevant extracts.

دروس پیش‌نیاز: -	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: کلام جدید و مسائل جدید کلامی	
	عملی					
	نظری	پایه				تعداد ساعت: ۳۲
	عملی					
	نظری	الزامی				
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐						

عنوان درس به انگلیسی:
**The problems of
Modern
Theology(Kalam)**

سرفصل دروس

۱- چیستی کلام جدید و تفاوت آن با دانش‌های همگن (فلسفه دین، فلسفه و کلام).

۲- چیستی و خاستگاه دین

الف: چیستی دین

- ضرورت نیاز به دین و حیانی
- انواع تعاریف (پدیدار شناختی، جامعه شناختی، روان شناختی، پراگماتیستی و نقد و بررسی آنها)
- منابع دین و منطق صحیح فهم دین
- تکامل پذیری فهم دین و نقد و بررسی آن
- کارکردها و اهداف دین و رویکردهای مختلف به آن

ب: خاستگاه

- تحلیل معنایی
- سبب‌های گرایش به دین و نظریه فطری بودن دین
- علل گرایش به مادی گرایی

۳- قلمرو، جامعیت و کمال دین

- مفهوم شناسی
- رویکردها و دیدگاه‌های مختلف در مورد قلمرو دین
- نقد و بررسی مبانی و ادله
- جامعیت دین و عرصه‌های آن

- ولایت و امامت و رهبری در جامعه اسلامی

۴- عقل و دین

- رویکردهای مختلف در اندیشه اسلامی در باب عقل و دین

- رویکردهای مختلف در اندیشه غربی در باب عقل و دین

- عقل گرایی اعتدالی

۵- زبان دین

- نظریه واقع گرایی و زبان قوم

- نقد و بررسی دیدگاه‌های رقیب (کارکردگرایی، نمادگرایی و...)

۶- وحی، نبوت و تجربه دینی

- معنای وحی و اقسام آن

- تفسیرهای ناروا از وحی و نقد و بررسی آن

- نقش فرهنگ زمانه و وحی

- رابطه وحی و تجربه دینی

- وحی و خاتمیت و سازگاری آن با امامت

۷- دین و معجزه

- مفهوم شناسی

- معجزه و قوانین عقلی و علمی

- راه‌های اثبات وقوع معجزه

- دلالت معجزه

- قرآن و ابعاد اعجاز قرآن

- نقد و بررسی شبهات اعجاز

۸- حقانیت دین و رستگاری بشر

- ملاک‌های حقانیت دین اسلام

- مبانی و ادله تکثر گرایی دینی و نقد آن

۹- علم و دین

- دیدگاه‌های گوناگون در باب رابطه‌های علم و دین

- علم دینی

- نگاه اسلام به علم و اهمیت و جایگاه آن

- نقش اسلام در حوزه علم
- ۱۰- دین و فرهنگ و سبک زندگی
- مفهوم شناسی
- تعامل دین و فرهنگ
- تاثیر دین در فرهنگ
- آسیب شناسی وضعیت کنونی تعامل بین نهادهای دینی و نهادهای فرهنگی
- شاخص‌ها و الگوی مطلوب
- سبک زندگی
- مفهوم شناسی
- ضرورت بحث
- مولفه‌های و ویژگی‌ها و خصوصیات سبک زندگی اسلامی
- کارکردهای سبک زندگی اسلامی
- نقد و بررسی نظریه‌های رقیب

۱۱- انسان شناسی

- ساحت‌های وجودی انسان
- هدف خلقت انسان
- اختیار انسان
- کمال و سعادت انسان
- ۱۲- جاودانگی نفس و مساله آخرت
- مفهوم شناسی
- مبانی فلسفی زندگی یس ازمرک
- کیفیت معاد (معاد جسمانی، روحانی، روحانی - جسمانی)
- نقد تناسخ
- پاسخ به شبهات زندگی یس از مرگ

شیوه‌ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

- دین شناسی، عبدالله جوادی آملی، اسراء، ۱۳۸۳
- جستارهایی در کلام جدید، گروهی از نویسندگان، انتشارات سمت، ۱۳۹۴
- درآمدی بر کلام جدید، هادی صادقی، کتاب طه و نشر معارف، ۱۳۸۲
- عقل و اعتقاد دینی، مایکل پترسون و دیگران، ترجمه ابراهیم سلطانی، انتشارات طرح نو، ۱۳۹۰
- Pojman, L. ed. *Philosophy of Religion: An Anthology*.
- Quinn, Philip L., and Charles Taliaferro. eds. 1997. *A Companion to the Philosophy of Religion*. Oxford: Blackwell.
- Peterson, M., W. Hasker, B. Reichenbach, and D. Basinger. eds. 1996. *Philosophy of Religion: Selected Readings*.
Oxford: Oxford University Press.
- Cahn, Steven M., and David Shatz. eds. 1982. *Contemporary Philosophy of Religion*. Oxford: Oxford University Press.
- Morris, T. V. ed. 1987. *The Concept of God*. Oxford: Oxford University Press.
- Mitchell, B. ed. 1971. *The Philosophy of Religion*. Oxford: Oxford University Press.
- Davies, B. ed. 2000. *Philosophy of Religion: a Guide and Anthology*. New York: Oxford University Press.
- Stump, E., and M. Murray. eds. 1998. *Philosophy of Religion: The Big Questions*. Oxford: Blackwell.
- Helm, Paul. ed. 1999. *Faith and Reason*. Oxford: Oxford University Press.

دروس پیش‌نیاز: -	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: فلسفه ذهن
	عملی			۲ واحد	
	نظری	پایه		تعداد ساعت:	
	عملی			۳۲	
	نظری	الزامی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒				عنوان درس به انگلیسی: Philosophy of Mind	
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					

سرفصل درس:

۱- کلیات

- فلسفه ذهن چیست
- روانشناسی عامیانه

۲- متافیزیک ذهن

- دوگانه‌انگاری (Dualism)، انواع و براهین آن
- فیزیکیالیسم (Physicalism)، انواع و براهین آن
- تقلیل‌گرایی (Reductionism)
- کارکردگرایی (Functionalism)
- رفتارگرایی (Behaviorism)
- نوحاستگی (Emergentism)
- علیت نفسانی (Mental Causation)
- این‌همانی شخصی (Personal Identity)

۳- معرفت‌شناسی ذهن

- مشکل اذهان دیگر (Other Mind Problems)
- معرفت ذهن به خود و سایر اذهان

۴- پدیده‌های نفسانی

- شعور (Consciousness)
- التفات (Intentionality)
- کنش (Action)
- خودفریبی (Deception)

- اراده (Free Will)
- ادراک (Perception)
- خاطره (Memory)

شیوه ی ارزشیابی:

تجهیزات مورد نیاز	آزمونهای نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	عملکردی / پروژه	نوشتاری		

منابع

- ابن سینا، حسین ابن عبدالله (۱۴۰۳ه) *الاشارات والتنبیہات، الجزء الثانی فی علم الطبیعه*، ج ۲. تهران: دفتر نشر کتاب.
- شیرازی، صدرالدین محمد (ملاصدرا) (۱۹۸۱) *الحکمه المتعالیه فی الاسفار العقلیه الاربعه*، ج ۹-۱. بیروت: داراحیاء التراث العربی.
- مطهری، مرتضی (۱۴۰۶/۱/۱۴۰۶ه) *شرح مبسوط منظومه*، ج ۱ و ۲. تهران: انتشارات حکمت.
- Block, Ned (1978) "Troubles with Functionalism", *Minnesota Studies in the Philosophy of Science* 9, pp. 261–325.
- Block, Ned, et al. (eds.) (1997) *The Nature of Consciousness: Philosophical Debates*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Braddon-Mitchell, David, and Frank Jackson (2007) *Philosophy of Mind and Cognition* (2nded.). Oxford: Blackwell.
- Cassam, Quassim, (ed.) (1994) *Self-Knowledge*. Oxford: Oxford University Press.
- Chalmers, D. (1995) "The Puzzle of Conscious Experience", *Scientific American*, 273 (1995), pp. 80-6.
- Chalmers, D. (1996) *The Conscious Mind*. Oxford: Oxford University Press.
- Chalmers, D. (ed.) (2002) *Philosophy of Mind: Classical and Contemporary Readings*. Oxford: Oxford University Press.
- Chisholm, Roderick (1981) *The First Person*. Brighton: Harvester.
- Crane, Tim (1995) "The Mental Causation Debate", *Proceedings of the Aristotelian Society* 69, pp. 211–36.
- Stoljar, Daniel (2016) "Physicalism", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Spring 2016 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <<https://plato.stanford.edu/archives/spr2016/entries/physicalism/>>.
- Tye, Michael (2016) "Qualia", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Winter 2016 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <<https://plato.stanford.edu/archives/win2016/entries/qualia/>>.
- Van Gulick, Robert (2017) "Consciousness", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Summer 2017 Edition), Edward N. Zalta (ed.), forthcoming URL = <<https://plato.stanford.edu/archives/sum2017/entries/consciousness/>>.

For further reading, look at:

- David Chalmers: *Guide to Philosophy of Mind*. Available at: <http://consc.net/guide.html>
- David Chalmers: *Contemporary Philosophy of Mind: An Annotated Bibliography* (2005) Available at: <http://consc.net/biblio/>
- David Bourget & David Chalmers (Editors) *Research Articles in Philosophy of Mind – PhilPapers*. Available at: <http://philpapers.org/browse/philosophy-of-mind>
- The *London Philosophy Study Guide* offers many suggestions on what to read, depending on the student's familiarity with the subject. Available at: <http://www.ucl.ac.uk/philosophy/LPSG/contents.htm> *Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Available at: <http://plato.stanford.edu/contents.html>

